

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXI • 5/2019

Po občnem zboru
ČZS – zelo ambiciozen,
a realen program
v zadnjem letu tega
mandata!

- Čebele so prilagojene na avtohtone medovite rastline
- Priprava čebeljih družin za prodajo
- Kaj nam lahko pove akustično okolje v panju

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

NOVO!

NOVO!

V Mariboru v trgovini GARDINA

CESTA XIV. DIVIZIJE 75, 2000 MARIBOR
ponujamo vse izdelke iz naše ponudbe.

DELOVNI ČAS: PON. – PET.: 8:00-18:00, SOB.: 8:00-12:00

kontakt: tel.: 02 471 51 73; fax.: 02 471 51 70; mobi: 070 630 504
e-pošta: info@gardina.si

Lepo vabljeni!

Drugo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588, +386 40 745 750, +386 31 695 485
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:
09.00–12.00
13.00–17.00
SOBOTA:
09.00–12.00

NOVO!

NAPRAVA ZA PRIDOBIVANJE CVETNEGA
PRAHU - IZKOPANCA
- loči izkopanec od voska

Art. 7635

CVETNI PRAH - IZKOPANEC

POSODA ZA ODKRIVANJE z AŽ
lojtrici in odlaganjem

Art. 8026

VILICE ZA ODKRIVANJE
s stranskim nožem
Aksijska cena: 14,10 EUR

Art. 8008

PRENOŠNI INKUBATOR z digitalnim
termostatom dim. 41x41x21 cm, 230 V

Cena: 149,00 EUR

Art. 5152

CEDILNA POSODA
- z zgornjo pretočno pipo in cedilom, ki
se ob celodnevem točenju ne zamaši

Art. 2561

VELIKA IZBIRA TOČIL

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

☎ 04 25 19 410
✉ info@logar-trade.si
🌐 www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Aksijske cene veljajo od 01.05.2019 do 31.05.2019 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

Pri gotovinskem nakupu čebelarstvo opreme nad 100,00 € priznamo čebelarjem z veljavno čebelarstvo izkaznico 4 % popusta.

Po občnem zboru ČZS – zelo ambiciozen, a realen program v zadnjem letu tega mandata!

Zakorakali smo v mesec maj. Mesec, ki ga čebelarji nestrpno čakamo, saj je to mesec bujnega razvoja naših čebelic in mesec, ko čebelarjeva duša drhti ob pogledih na njegove prijateljice. Upamo in želimo si, da bo letos čebelam in čebelarjem narava naklonjena.

Aprila smo na ČZS imeli redni občni zbor. Veseli me, da smo vsa poročila sprejeli brez pripomb, torej ste čebelarji z delom ČZS zadovoljni. **Še bolj razveseljuje dejstvo, da ni bilo niti ene pripombe in dopolnitve na program dela ČZS v 2019! Zaradi tega sklepam, da so usmeritve zaposlenih, vodstva ČZS in UO ČZS, prave.** Na ČZS smo že na začetku leta zavihali rokave, tako smo poleg rednih nalog ČZS in JSSČ že realizirali kar nekaj pomembnih nalog. Ena pomembnejših dejavnosti je reševanje problematike hude gnilobe. Širša skupina vseh deležnikov v čebelarstvu se je večkrat sestala in 15. aprila uskladila nov pravilnik o hudi gnilobi, ki naj bi pripomogel k hitrejšim in učinkovitejšim sanacijam, zmanjšal tveganje za nastanek te bolezni in omogočal boljše izkoriščanje čebeljih paš. Hvala vsem sodelujočim pri pripravi tega pravilnika.

Poleg tega pa smo že postavili ploščo Antonu Janši na Dunaju v slovenskem jeziku, izdali monografijo o organiziranem slovenskem čebelarstvu, organizirali ApiSlovenijo v Celju in začeli projekt Pimo kavo in čaj z medom, podelili koncesijo za izdelavo čebelarških oblek, skupaj z Občino Litija izvedli prvi pustni karneval kranjske sivke, v Mariboru je ČZDM postavila kip dr. Terču, že izvajamo seminar za invalide, postavili smo slovenski čebelnjak na letališču Brnik, soorganizirali posvet v državnem svetu, soorganizirali konferenco ob obletnici ustanovitve Slovenske čebelarske akademije, odprli »upokojitveno« lokacijo paviljona Čebelji svet v Mirni Peči, predstavili napihljiv slovenski čebelnjak (ki bo do avgusta dobil še interaktivne vsebine), skupaj s čebelarskimi društvi izvedli dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev, v sodelovanju z Zvezo upokojencev Slovenije izdali knjižico z ustvarjalnimi idejami za otroke, izdelali smo enotne matičnice izključno za registrirane vzrejevalce matic s potiskanim zaščitnim znakom *Authentic carniolan*, skupaj z MKGP-jem in drugimi deležniki v čebelarstvu smo že pripravili EU-program za čebelarstvo za obdobje 2020–2022 ... **Žal smo dobili tudi jasen NE** – soglasna na UO ČZS in na regijskih posvetih sta bila želja in sklep, da bi vsak začetnik pred

vpisom v Register čebelnjakov imel potrdilo o znanju iz čebelarstva, kar pa so nam pristojni zavrnil!

V 2019 pa imamo poleg že utečenih nalog v ČZS, JSSČ, velike cilje, in sicer: narediti večji in končni korak do razglasitve ogroženosti čebel v EU in posledično končno postaviti temelj za podpore za vsako čebeljo družino vsakega čebelarja, s trga pregnati med, ki ni med, in v celi EU doseči, da mora ves med biti označen s točno državo porekla; še bolj ozavestiti slovenske čebelarje, da se v celoti držijo vsaj priporočenih cen čebeljih pridelkov s strani ČZS in da se pod temi cenami naš kakovostni med in drugi pridelki ne prodajajo; širša skupina vseh deležnikov v čebelarstvu pripravlja predlog sprememb pašnega reda in samo upam ter želim, da najdejo kompromis, ki ne bo povzročal težav čebelarjem v stacionarnih čebelnjakih in bo hkrati omogočal maksimalno izkoriščanje čebeljih paš in s tem povečanje pridelave medu slovenskih čebelarjev ter večjo samooskrbo z njim; letos začnemo analiziranje kapljic mane različnih povzročiteljev medenja na različnih drevesnih vrstah, saj bi radi ugotovili oz. določili stopnjo njihove zrelosti (tega v svetu po nam znanih podatkih še ni), ko postanejo zanimive za čebele, in s tem povečali točnost napovedovanja ONS in s tem mnogo boljšega izkoriščanja manovih paš; pripraviti skupaj z zavarovalnico možnost zavarovanj zaradi izgube čebeljih pridelkov ob naravnih nesrečah in plačilo premije uvrstiti na seznam sofinanciranj zavarovalnih premij s strani MKGP-ja; skupaj z VF NVI želimo pripraviti enoten program oziroma pravilnik o varoz; dogovoriti se za povračilo dela trošarin energentov za čebelarje; zmanjšati DDV na zdravila za varozo; razviti elektronsko podnico za štetje varoj; dokončati razvoj nove elektronske tehtnice; razviti čipe za označevanje in spremljanje matic; dokončati razvoj zaščitnega čebelarskega klobuka s povečevalno lupo; raziskati, kaj se zdravilnega skriva v naših čebeljih pridelkih, in to poudariti ob promociji čebeljih pridelkov; raziskati, kaj se iz telesa izloča ob masaži z medom; nadaljevati promocijo medu iz shem višjih kakovosti; nadaljevali bomo tradicionalni slovenski zajtrk; pripravljamo in razvijamo nove didaktične pripomočke za usposabljanje čebelarjev; pripravili bomo program usposabljanj Dobra čebelarska praksa; želimo si urediti dopolnilne

dejavnosti v čebelarstvu in legalizirati apiterapijo; predstavili se bomo na svetovnem čebelarskem kongresu v Kanadi; ČZS želi aktivno prispevati k uveljavitvi Slovenske čebelarske akademije; velik izziv nam je povezati v skupen »grozd ali konzorcij« lokalne skupnosti, ki razvijajo čebelarski turizem ali si želijo delovati v Slovenski čebelarski akademiji (v ta namen je ministrica MKGP-ja na našo pobudo konec aprila že sklicala sestanek vseh slovenskih občin); aktivno bomo sodelovali pri projektu Hiše kranjske čebele v Višnji Gori in naredili bomo vse kar je v naši moči, da ta Hiša postane »državni« projekt nacionalnega pomena! Nadgrajevali bomo delo v čebelarskih kroških ter pripravili vse za organizacijo svetovnega tekmovanja mladih čebelarjev leta 2020 v Ivančni Gorici; postavili bomo slovenski čebelnjak našim zamejskim čebelarjem na avstrijskem Koroškem; aktivno sodelujemo z ministrstvom za kulturo, da bi leta 2021 slovensko čebelarstvo vpisali na seznam Unesca; sodelujemo pri pripravi načrta dejavnosti Vlade RS za projekt »svetovni dan čebel« do leta 2022, katerega eden ključnih projektov je z naše strani predlagan projekt nagrada ZLATA ČEBELA, ki bi jo Slovenija vsako leto podeljevala za najbolje izveden čebelarski projekt na svetu (po vzoru Nobelove nagrade); aktivno bomo sodelovali na mednarodnem praznovanju drugega svetovnega dne čebel maja na sedežu FAO v Rimu; komorni moški pevski zbor ČZS bo 19. maja imel na sedežu ČZS prvi samostojni koncert ... in še mnogo drugih stvari, ki ste jih soglasno potrdili na regijskih posvetih in na organih ČZS, skratka čaka nas delovno leto. **No, da ne pozabim, velika želja je, da že v maju podarimo papežu slovenski čebelnjak, ki bi krasil Vatikanske vrtove!**

Eden naših zelo pomembnih skupnih ciljev pa je in mora biti, da se registrirajo vsi neregistrirani čebelarji in čebelnjaki. Tukaj moramo stopiti skupaj in temu narediti KONEC. Prosim vsa društva in vse čebelarje, da če poznajo čebelarje, ki niso registrirani, da jih pisno pozovejo, da je registracija zakonsko nujna, da jih povabijo tudi v čebelarska društva. Če se v določenem roku ne registrirajo, pa naj jih prijavijo inšpekciji. Samo tako bomo naredili RED! ČZS pričakuje prijave tudi od drugih služb, ki odkrijejo neregistrirane čebelarje in čebelnjake, predvsem tu mislim na VF NVI. ČZS je tudi predlagala in podpira pristojne, da se poostri nadzor nad neregistriranimi čebelarji in čebelnjaki in se kršitelji ostreje sankcionirajo!

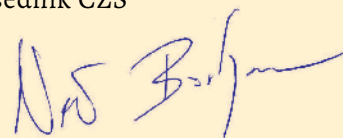
V 2018 smo zgodovinsko praznovali prvi svetovni dan čebel na Breznici, bilo je veličastno in nepozabno, pa vendar **samo praznovanje ne prinaša ničesar**, želimo si urediti še marsikaj, vendar potrebujemo

posluh in podporo pristojnih. Želim si, da bi manj pogosto slišal besede odgovornih in pristojnih, da se preveč posvečajo čebelarstvu, da druge panoge s prstom kažejo na čebelarstvo, da čebelarji največ dosežemo, da se nas privilegira ... da naj se država posveti tudi drugim! Naj država zaradi tega načrtno ne postavi čebelarstva na stransko pot, **naj ne bo vodilo države: ne potrebujemo in ne želimo si odličnih, cilj države ne sme biti, da smo lahko v državi samo povprečni in podpovprečni ... da se dobre in odlične zavira in onemogoča, ... mi čebelarji nočemo nobenih privilegijev, hočemo in želimo pa si biti odlični – najboljši –, in država naj nam to zakonsko omogoči!** Dodal bi še: stroka doma in v svetu ocenjuje ogromen prispevek čebel in oprasovalcev ... Ocena za Slovenijo je 110 mio letno! Koliko da država Slovenija za celotno področje čebelarstva, vemo. Po svetu marsikje že plačujejo za oprasovanje od 100 do 150 evrov na panj ... **Torej, če bi slovenski čebelarji zaračunali naš oprasovalni servis, bi bilo to skoraj 30 mio evrov letno. Torej, ali smo res čebelarji privilegirani in kje?**

Letošnje leto je tudi zadnje leto tega mandatnega obdobja. Volitve v vse organe ČZS bodo razpisane kmalu, zato vas prosim, da resno in odgovorno razmislite o kandidatih za upravni odbor ČZS, za nadzorni odbor ČZS in za predsednika ČZS. **Na vas je, da imenujete ljudi, ki jim zaupate in verjamete, da bodo čebelarski »voz« peljali po vaših željah naprej naslednja štiri leta!**

Mesec maj je tudi mesec praznovanja. Mesec, ko roj čebelarjev obiše naš čebelarski praznik. Letos bo ta roj na Ravnah na Koroškem. Čebelarke in čebelarji, vzemimo si 18. maja dan zase, dan za naše skupno druženje, dan za praznovanje slovenskega čebelarskega praznika in drugega praznovanja svetovnega dne čebel. **Ko smo skupaj kot ogromen roj, takrat pokažemo svojo stanovsko pripadnost in enotnost, svojo čebelarsko dušo in srce, takrat smo opazni, močni ter na koncu zato tudi slišni, bodimo tudi vidni, izobesimo na svoje domove in čebelnjake zastave svetovni dan čebel ter s tem vidno in ponosno pokažimo svojo pripadnost čebelam, čebelarstvu ... bodimo ponosni na to, kar smo, na to, da smo slovenski čebelarji!** Se vidimo na Ravnah na Koroškem, do takrat pa: NAJ MEDI!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

17. ČEBELARSKI PRAZNIK

in 2. praznovanje svetovnega dneva čebel

ZAVOD ZA KULTURO
ŠPORT, TURIZEM
IN MLADINSKE
DEJAVNOSTI

18. 5. 2019 //

Ravne na Koroškem

"V panju grajskih čebel"

Dobrodošli na Ravnah na Koroškem na slavnostnem praznovanju 17. čebelarkega praznika ter drugem praznovanju svetovnega dne čebel, kjer se bomo slovenski čebelarji srečali 18. maja 2019. Uradni začetek proslave bo ob 11. uri v grajskem parku Športnega centra Ravne na Koroškem.

Sledi srečanje slovenskih čebelarjev s svečanimi govorniki in bogatim kulturnim programom pod častnim

pokroviteljstvom Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vabimo vas na grajsko tržnico, kjer bodo predstavljene lokalne obrti: čebelarska, kmečka in rokodelska. Pri kuhanju medenega kotlička si boste sladkali in razvajali brbončice, medtem pa boste lahko obiskali tudi razstavo panjskih končnic koroških šolarjev ter razstavo čipk Društva klekljaric Koroške. Prisluhnil boste različnim glasbenim izvajalcem, si ogledali tradicionalne plese folklorne skupine, na koncu pa bo sledila predaja preho-

dne zastave 17. čebelarskega praznika predsedniku ČD Dolenjske Toplice. Vse ogledne točke bodo za vas odprte med 9. in 16. uro.

Prireditve ob drugi obeležitvi svetovnega dneva čebel organizira Čebelarske zveze Koroške v sodelovanju s Čebelarske zveze Slovenije ter Zavodom za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Ravne na Koroškem. Dodatne informacije: ludvik.kordez@gmail.com, 041/712 668 (Ludvik Kordež) ter zoranmicic2010@hotmail.com, 041/754 272 (Zoran Mičić).

Ob drugem praznovanju svetovnega dneva čebel naj pri vseh čebelarjih ponovno zaplapolajo zastave ...

Slovenski čebelarji smo lahko ponosni, da bomo 20. maja praznovali

že drugi svetovni dan čebel. Ker smo v preteklosti čebelarji že pokazali, da je v slogi moč, pokažimo tudi tokrat Sloveniji in svetu, da smo ponosni na svoje korenine, dosežke in da smo čebelarji. Zato naj na drugi svetovni dan čebel z naših domov, čebelnjakov ... ponovno zaplapolajo čebelarske zastave. Zastave si lahko

priskrbite v tajništvu ČZS pri Ines Zajc Žunić. Cena zastave znaša 30,50 EUR.

Tajništvo ČZS

Razpis za čebelarske praznike v letih 2022 in 2023

ČZS vabi vse čebelarske organizacije k sodelovanju pri soorganizaciji

slovenskega čebelarskega praznika v letih 2022 in 2023. Slovenski čebelarski praznik praznujemo na soboto, ki je najbližja 20. maju, rojstnemu dnevu Antona Janše. Čebelarske organizacije vabimo, da izrazijo pisno namero za

prevzem soorganizacije slovenskega čebelarskega praznika v letih 2022 in 2023 ter jo do 31. maja 2019 posredujejo na naslov ČZS. Že vnaprej se vam zahvaljujemo za sodelovanje.

Barbara Dimc, tajnik ČZS

KAZALO

UVODNIK

Boštjan Noč 129

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Dr. Janez Prešern in dr. Jernej Polajnar: Kaj nam lahko pove akustično okolje v panju 133
Marija Sivec: Priprava čebelijih družin za prodajo (II. del) 135
prof. dr. Aleš Gregor, dr. vet. med.: Učinkovitost nekaterih akaricidov za zatiranje varoj in toksičnost za čebele 137
Peter Podgoršek, Eva Cukjati, dr. Maja Smodiš Škerl in dr. Janez Prešern: Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2018 139
Mag. Blanka Ravnjak, dr. Jože Bavcon: Avtohtone medovite rastline 140
Mojca Pibernik, Blaž Koderman, dr. Danilo Bevk: Projekt SOOS: Sadjarji za opraševalce in opraševalci za sadjarje 142
Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Stokovna razprava o produktivni odgovornosti 143
Janez Gregori: Proti kumafosu, težavi današnjega časa 144
Tanja Magdič: Prodaja, zagotavljanje sledljivosti in označevanje 145
Igor Kobe: Naprava za vrtnanje satnikov 146
dr. Andrej Gogala: Dolgojezična dišavka (*Osmia apicata*) 146

DELO ČEBELARJA

dr. Peter Kozmus: Čebelarjeva opravila v maju 147

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV

149

OBVESTILA ČZS

151

OGLASI

159

V SPOMIN

164

INDEX

EDITORIAL

Boštjan Noč 129

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Janez Prešern, DSc in Jernej Polajnar, DSc: What does the acoustic environment in the hive tell us 133
Marija Sivec: Preparation of honeybee colonies for sale (part II) 135
Prof. Aleš Gregor, DSc, DVM: The effectiveness of some acaricides for varroa control and toxicity to bees 137
Peter Podgoršek, Eva Cukjati, Maja Smodiš Škerl, DSc in dr. Janez Prešern, DSc: Results of breeding activities in 2018 139
Blanka Ravnjak, MSc, Jože Bavcon, DSc: Indigenous nectar plants 140
Mojca Pibernik, Blaž Koderman, Danilo Bevk, DSc: Project SOOS: Fruit growers for pollinators and pollinators for fruit growers 142
Andreja Kandolf Borovšak, MSc: Round table on product liability 143
Janez Gregori: Against coumaphos, the problem of today's time 144
Tanja Magdič: Sales, ensuring traceability and labelling 145
Igor Kobe: Comb frame drilling device 146
Andrej Gogala, DSc: Longtongued mason bee (*Osmia apicata*) 146

BEEKEEPER'S WORK

Peter Kozmus, DSc: Beekeeper's tasks in May 147

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS

149

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

151

ADS

159

IN MEMORIAM

164

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKO ZVEZO SLOVENIJE:

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=/
Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si
Svetovalci specialisti za ekonomiko
Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si
Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane
Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si
Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si
Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomas.samec@czs.si
Uredništvo: Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicelebar.php

GlasiloslovenskičebelarjejeustanoviloSlovenskočebelarskodruštvozaKranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelariska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor

Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Mira Jenko Rogelj, Janez Gregori, Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk

Urednik

Marko Borko

Uredništvo

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicelebar.php

Lektorica

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu. Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice

Cela stran: 870 € (zunanjna stran ovitka), 680 € (notranjost, živi rob), 495 € (notranjost), pol strani: 435 € (zunanjna stran ovitka), 345 € (notranjost, živi rob), 250 € (notranjost), tretjina strani: 165 €, četrtina strani: 120 €, petina strani: 85 €, desetina strani: 35 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 50 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 40 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2 €, 11 ali več popravkov 5 €. Popust pri ceni za 4–do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7–do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7850, Tiskano: 23. 4. 2019.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Mlada čebelarja. Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarske fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2019.

Foto: Heikki Heinonen, Finska

Mednarodna barvna koda za označevanje čebelijih matic

2015 2016 2017 2018 2019

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarska knjižnica Janeza Golčnika (vsak prvi delovni dan v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cbeblarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

- Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-zobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijskego gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.
- Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Kaj nam lahko pove akustično okolje v panju

Dr. Janez Prešern* in dr. Jernej Polajnar**

*Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za živinorejo, Čebelarstvo in

**Nacionalni inštitut za biologijo

janez.presern@kis.si

Poznavanje stanja v družinah je obveza vsakega čebelarja, zlasti spomladi, v času rojenja. Kar nekaj desetletij se s pridom uporabljajo čebelarske tehtnice, ki so zdaj avtomatizirane do te mere, da sporočajo podatke na čebelarjev mobilni telefon ali na splet, nekatere še s podatki o temperaturi in vlagi. V današnji dobi digitalne tehnologije pa se tudi to zdi nekam skromno. Zato se, vsaj raziskovalci, pogosto sprašujemo, ali 1) znamo spremljati več kot le omenjene parametre in 2) ali lahko zajemanje in analizo zajetih podatkov avtomatiziramo.

Katere podatke še dobimo iz panja? Seveda lahko pred žrelo postavimo kamero. Kamera beleži »promet« v panj in iz njega, vzrokov za tak »promet« v družini pa ne. Tu je še težava kopičenja posnetkov in avtomatizirane obdelave slike v realnem času, ki je mogoča in jo na KIS-u občasno uporabljamo, vendar še ni praktična. Naslednja stvar je **temperatura v panju**, natančneje v gnezdu, kjer lahko z mrežo termometrov, ki jih namestimo ob žice v satu, ugotovljamo prisotnost zalege, ocenjujemo velikost gnezda in njegov položaj. Če se želimo znebiti žic, lahko namesto tega uporabimo kamero, občutljivo v infrardečem delu spektra, s katero zaznavamo toploto. Take kamere so žal dražje, za sprotno spremljanje pa velja isto kot za video.

Ostane še zvok. V zadnjem času smo na tržišču opazili komercialne produkte, ki poleg merjenja mase panja in temperature okolice omogočajo tudi spremljanje akustične dejavnosti v družini. Hkrati ponujajo še skladiščenje zbranih podatkov v oblaku ter njihovo sprotno analizo kot kazalnika zdravstvenega stanja družine ter napovedovalca posebnih dogodkov, kot je npr. rojenje. Zato smo se odločili, da opišemo, kaj se, z akustičnega stališča, pravzaprav dogaja v panju.

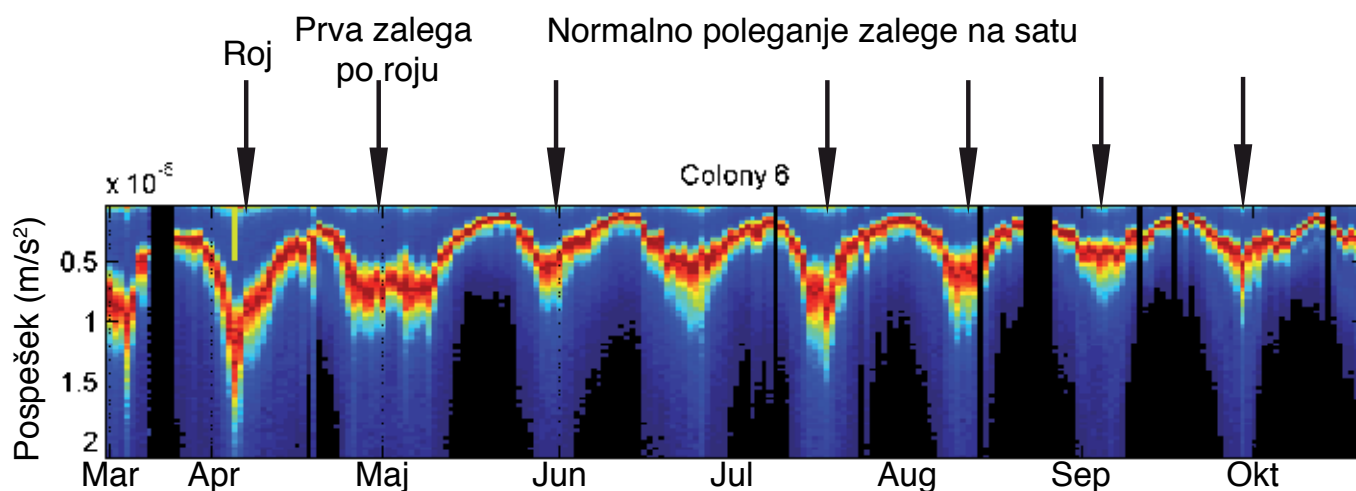
Čebelarji gotovo poznate izraz »petje matice«, ki ga znanstvena javnost deli na tutanje in kvakanje (Michelsen in sod., 1986). Prvo pripisujejo neoprašeni matici v starosti 1–9 dni, drugo pa proizvaja matica, ko je še v matičniku (Kirchner, 1993). Kako pa čebele te signale sploh zaznajo? Številne žuželke imajo ušesa, ki delujejo na zelo podoben način kot človeška. Vendar če pogledamo anatomijo čebele delavke, matice ali trota, hitro ugotovimo, da takih organov sploh nimajo!

V vednost in ravnanje naj povemo, da jih nima niti varoja. Potemtakem obstajata dve možnosti, da čebela zvok sploh zazna. Prvo je gibanje zračnih delcev, ki ga zaznavajo antene in dlačice na telesu čebele. Temu pravimo **bližnje zvočno polje**. Fizike tu ne bomo razlagali, povemo naj le, da pojav deluje le na zelo kratke razdalje, na primer pri spremljevalkah, ki zaznavajo brenčanje čebele plesalke. Druga varianta, ki jo najdemo pri mnogih žuželkah in je evolucijsko tudi precej starejša, pa so **vibracije podlage**. Večina žuželk ima v nogah in na površini telesa take ali drugačne organe za zaznavanje vibracij. Dobra stran uporabe vibracij je hiter prenos na dolge razdalje, slaba pa ta, da pride do močnega dušenja višjih tonov v mehkih strukturah, kot je npr. voščeno satje.

Pri čebelah torej zvok, ki se prenaša po zraku, nima neke posebne vedenjske vloge. Zakaj pa potem slišimo te zvočne signale? Ponovni pogled v anatomijo pokaže, da čebelam poleg ušes pravzaprav manjkajo tudi »glasilke«. Zvok, ki ga slišimo, proizvajajo letalne mišice, ki se krčijo, ne da bi bila krila pri tem v »prestavi«. Pri tem čebela pritiska spodnji del oprsja k podlagi, s čimer se vibracije prenesejo na podlago, ki deluje kot zvočilo, zato jih lahko slišimo kot zvok. Ta je tako rekoč stranski proizvod čebelje dejavnosti, vendar je zelo uporaben. Vemo, da je komunikacija tisto »lepilo«, ki drži skupaj vsako skupnost, tudi čebeljo. Zvok in vibracije nam pomagajo zaznati naprave, kot so mikrofoni in pospeškometri (akcelerometri), kar v kombinaciji z računalniki omogoči objektivno beleženje in vzporejanje z dogajanjem v čebelji družini, ki je opazno navzven. Ko te povezave razumemo, lahko le po vibracijah sklepamo o dogajanju. In ker čebele s komunikacijo koordinirajo dejavnosti, preden se kaj pomembnejšega zgodi, lahko v nekaterih primerih s »prisluškovanjem« napovemo vedenje precej vnaprej ali vsaj vemo, kaj se dogaja, brez poseganja v panj. Z vzporejanjem posnetih vibracij in vidnih sprememb družine so v preteklih letih recimo odkrili, da je možno že nekaj dni pred rojenjem zaznati oglašanje (pipanje) delavk, s katerim te signalizirajo drugim delavkam, da se morajo začeti ogrevati za polet (Bencsik in sod., 2011). Oglašanje se začne mirno in se zlagoma stopnjuje do vrhunca tik pred rojenjem, po katerem se dejavnost povsem umiri. V drugi taki študiji so povprečili vse vibracije v satu in odkrili ujemanje med jakostjo vibracij in ciklom zalege na satu, saj je vibriranje satja močno odvisno od napolnjenosti zaradi čisto fizikalnih osnov (Bencsik in sod., 2015, **Slika 1**). Raziskovalci so zaznali tudi različne motnje, na primer rojenje in zaleganje

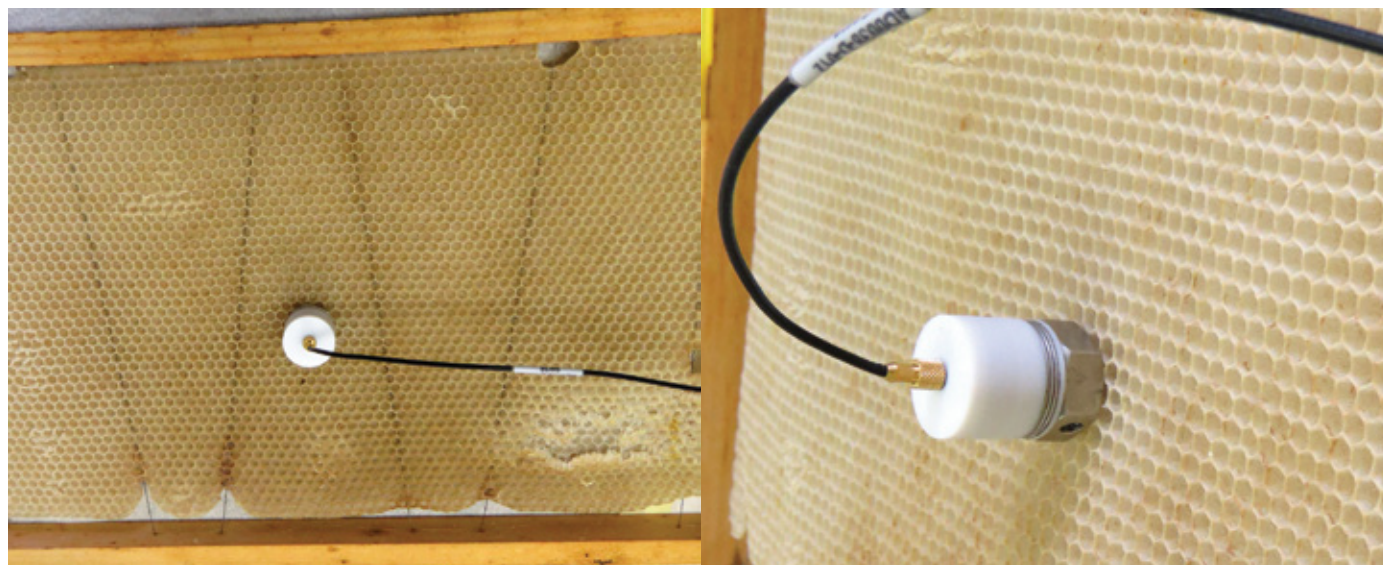
Vabilo študentom k sodelovanju: Tandem NIB–KIS ponuja zaključne naloge za študente na temo komunikacije in akustičnega okolja v čebeljih družinah.

Foto: Bencsik M., s sod. (2015)

Slika 1: Prikaz amplitude vibracij na satu po mesecih. S puščicami so označeni cikli poleganja zalege. Skrajno leva puščica označuje roj, druga z leve pa poleganje prve zalege po roju. Normalni cikel je malo daljši od 21 dni, saj morajo čebele celice očistiti, matica pa je v tem času lahko zaposlena na drugem satu. Slika je povzeta po Bencsik s sodelavci (2015) in dopolnjena z oznakami.

Foto: Janez Prešern

Slika 2: Namestitev pospeškomera na sat. Zaradi dimenzij pospeškomera je potrebna luknja v sosednjem satu.

»trotarke«. Verjetno ni treba razlagati, kako koristno bi bilo vsaj en dan vnaprej predvideti rojenje, pa tudi pridobivanje podatkov o stanju zalege brez odpiranja panja bi lahko zelo zmanjšalo stres za družino ter količino dela za čebelarja.

Zgoraj omenjene raziskave so bile opravljene s pospeškometri, ki so le nekoliko boljši od tistih, ki so vdelani v vsak pametni telefon. Pospeškometri so bili vdelani v posamezne sate v družini (**Slika 2**). Slabost takega pristopa je v tem, da za pokritje cele družine potrebujete toliko pospeškomerov, kot imate satov zalege, kar pa naredi stvar precej nepraktično. Alternativa je uporaba mikrofонов. Ti so za vibracije premalo občutljivi in hkrati preveč izpostavljeni zvokom iz okolice; ciklov zaleganja po posameznih satih ni mogoče spremljati, ventiliranje, izletno dejavnost ter pipanje in tutanje pa lahko, kar ima tudi svojo vrednost.

Sistemi na trgu, ki poleg mase ponujajo tudi sprotno analizo akustične dejavnosti, so torej lahko zelo praktičen pripomoček. Kaj pa cena? Ponudba britanskega ponudnika

takega sistema je imela ceno približno 10.000 britanskih funtov, sistem pa je bil namenjen 20 družinam. Ob tem je treba povedati, da znesek ni enkratni strošek, saj se podatki shranjujejo in obdelujejo v oblaku, za katerega pa je treba imeti letno naročnino. Skratka, menimo, da cena teh sistemov na enoto (družino) še ni dovolj ugodna, da bi se čebelarju investicija povrnila.

Viri:

1. Michelsen, A., Kirchner, W. H., Andesen, B. B., Lindauer, M. (1986): The tooting and quacking vibration signals of honeybee queens: a quantitative analysis. *Journal of Comparative Physiology A*, 158(5): 605–611.
2. Kirchner, W. H. (1993): Acoustical communication in honeybees. *Apidologie*, 24: 297–307.
3. Bencsik, M., Bencsik, J., Baxter, M., Lucian, A., Romieu, J., Millet, M. (2011): Identification of the honey bee swarming process by analysing the time course of hive vibrations. *Computers and Electronics in Agriculture* 76(1): 44–50.
4. Bencsik, M., Le Conte, Y., Reyes, M., Pioz, M., Whittaker, D., Crauser, D. idr. (2015): Honeybee Colony Vibrational Measurements to Highlight the Brood Cycle. *PLoS ONE* 10(11): e0141926.

Priprava čebeljih družin za prodajo (II. del)

Marija Sivec

čebelarstva mojstrica

cebelarstvo.lucka@gmail.com

Vsak čebelar misli, da zna ustvariti novo družino. Mnogo družin ustvarimo po naključju, z roji, jih pobereмо in vstavimo v panje. Take družine se do jeseni lepo razvijejo in praviloma preživijo zimo, ker niso močno okužene z varojami. Če jih potrebujemo, jih spomladi uporabimo kot lastne pridobitne družine ali pa jih prodamo, znancem ali preko malih oglasov.

Le malo, morda le nekaj deset čebelarjev v Sloveniji pa se resno ukvarja s prodajo čebel v velikih količinah, »na debelo«. Ker je naš trg zasičen z »na drobno« pridelanimi in prodanimi čebelami, se te družine praviloma prodajajo v tujino, kjer je trg mnogo zahtevnejši od našega. Čebel ne kupujejo neposredno čebelarji, ampak specializirani čebelarski trgovci, ki nam morajo popolnoma zaupati, saj lahko z neprimernim delom uničimo posel sebi in njim ...

Kako začeti

Pripraviti družine za prodajo v tujino je delo, ki da rezultate šele čez eno ali dve leti. Večina slovenskih čebelarjev uporablja listovni panj s satniki AŽ-mere, ki je edinstven in zato ni primeren za noben drug panjski sistem, kar pomeni, da moramo najprej preseliti družine v drug panjski sistem. Nabaviti nove panje je velika naložba, saj tu ne govorimo o enem ali dveh panjih, pač pa, za začetek, o vsaj 50. To pomeni, da smo se morali pozanimati, kam in kako bomo družine prodali, ter dobiti vsaj minimalno zagotovilo, da posel bo, še preden gremo v naložbo, ki se lahko izkaže za zgrešeno.

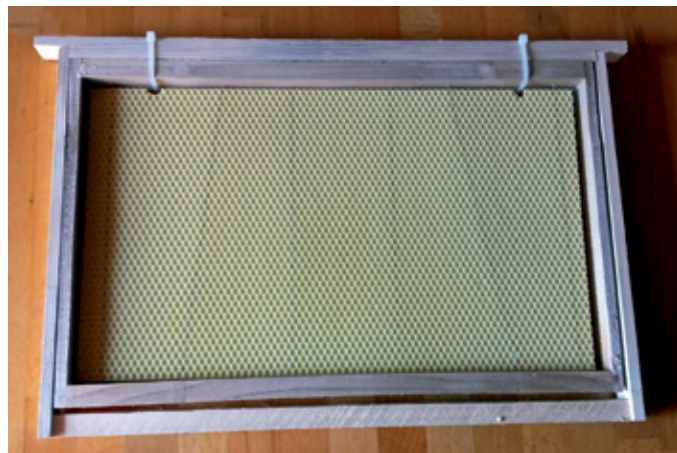
Druga stvar, zelo pomembna, je zdravje čebel. Huda gnjiloba je v Sloveniji še kako prisotna, le malo čebelarjev pa se odloči oddati med na analizo na njene spore. Če prodajamo čebele, ni bistveno, da **skrijemo**, pač pa da **odkrijemo** bolezen. Ko spomladi točimo prvi med in se nam pokrovci odcejajo, vzamemo od tega medu vzorec in ga odnesemo veterinarju, ki ga bo dal naprej na analizo. Čebelarji (večina) smo že tudi malo slepi in (večina) površni, zato na začetku ne opazimo uleknjenih ali naluknjanih pokrovcev, ki lahko pomenijo kugo ali poapnelo zalego. Ne eno ne drugo pri prodaji ni zaželeno.

Kako se izvede prehod na drugo mero satov

Vedeti moramo, na kakšnem satju želi kupec čebelje družine. Če je prihodnji panj večji od AŽ-mere (in nakladni), AŽ-satnike s plastičnimi vezicami preprosto pripnemo na letvico (ki je zgornja letvica prihodnjega satnika). Tako lahko za začetek prestavimo celo družino ali pa samo, če nam hoče družina rojiti, del družine, npr. matico s par sati zalege, čebelami in kakim satom medu. Na enak način lahko spremenimo panjski sistem tudi, ko zaradi matičnikov v panju popolnoma razdiramo stare družine in delamo nove. Satnice, ki jih dodajamo zraven, so pa že v novih, novemu panju prilagojenih satnikih. Družinam, ki smo jih naredili z matico in zalego, postopno dodajamo satne osnove novih mer in odmikamo staro satje. Ko je etaža polna, staro AŽ-satje pobereмо, vezice porežemo in sate spet uporabimo v AŽ-panjih.

Drugače je, če so prihodnji panji manjših mer od našega AŽ-panja. Takrat lahko preselimo družino samo tako, da naredimo umeten roj in ga postavimo na satnice. Umeten roj je smiselno narediti takrat, ko se družina pripravlja na roj in ima matičnike. Osnovni družini pustimo en matičnik, ji pa vzamemo matico, čebel pa toliko, kolikor jih nova družina potrebuje, da do konca sezone razvije družino, ki bo preživela zimo. Konec aprila in začetek maja za umetni roj zadošča približno 1 kg čebel, konec maja že malo več, konec junija pa 2 kg, odvisno, na koliko in na kako velikih satih hočemo narediti družino (primer: sredi julija potrebujemo za 6-satni DB 1,2 kg čebel).

Ne pozabite takšne družine tretirati proti varojam, saj smo pobrali mlade čebele neposredno iz panja in zraven ometli še nekaj varoj, ki niso bile v zalegi. Do konca sezone se bodo varoje precej razvile in jeseni morda že ogrožale

Na DB-satnik z vezicami pritrjen AŽ-satnik.

Foto: Marija Sivec

Ometene čebele v vedru

Umetni roji, pripravljeni za prevoz na stojišče

družino, morda ne s količino osebkov, pač pa z virusi in boleznimi, ki jih nosijo s sabo.

Izdelava narejencev

Največ narejencev se običajno pripravi ob koncu paše. Iz medišč poberejo vse sate, tiste z medom in tiste brez. Moč družine hitro ocenimo, saj če nima medu, tudi čebel nima. Slabim družinam čebele vrnemo, močnim pa ometemo vse mediščne sate in čebele stresemo v za to pripravljeno škatlo z mrežo, stojamo na primerno težo, zapremo in postavimo v senco.

To npr. delamo dopoldne. Popoldne iztočimo med, satje pa sortiramo. Staro, temno ali poškodovano satje z veliko trovin ni primerno za prodajo in ga izločimo. Vse drugo satje sortiramo po barvi. Družina se bo dobro razvijala na kateri koli barvi satja, pogoj je, da je v enem panju satje enake barve. Tako družino ni težko naseliti na še ne do konca izdelano deviško satje, ampak v panju mora biti res samo tako satje. En sam temnejši sat pomeni, da bo šla matica vanj zalegat, čebele se bodo zbirale okrog njega in drugo satje pustile vnemar. Taka družina bo imela manj zalege, zato manj zimskih čebel in tudi izzimila bo slabše, če sploh bo.

Najmočnejše družine imajo čez zimo od 8000 do 12.000 osebkov, kar pomeni od 0,8 do 1,2 kg čebel. Ko ustvarjamo novo družino, ni nobene potrebe, da damo v panj več kot sedem ali osem izdelanih satov, tako imamo spomladi prostor za dodajanje satnic. (Opomba: lahko vstavite tudi deset satov, če si ne zaupate ali če v osnovi uporabite večjo količino čebel).

Če pa menjamo panjski sistem ali nam zmanjka primer-
nih satov, lahko naredimo družine tudi na satnicah. V matic-
nih družinah čebele po koncu paše ne proizvajajo več voska,
tu pa so si prisiljene zgraditi satje, ker potrebujejo tako celice
za zalego kot tudi za zimsko zalogo. Pri tem moramo biti po-

zorni na dve stvari. Prva je, da damo v panj
toliko satov, za kolikor je prostora. Čebele
rajši gradijo v praznem prostoru kot do-
grajujejo satnice, in če jim npr. v 10-sa-
tnem panju pustimo za dva sata prostora,
bomo tam imeli divjo gradnjo, satnice pa
ne bodo izgrajene. Druga stvar je, da mora
biti količina čebel večja. Če za novo druž-
ino na izdelanem satju potrebujemo 1,5 kg,
za na satnice potrebujemo 2 kg čebel.

Matice takim družinam vedno dodaja-
mo v maticnici, tako je ne poškodujemo
ne mi ne čebele. Plastične transportne
maticnice so idealna izbira, ne glede na
to, ali smo matice kupili ali vzredili sami.

Naselitev na novem stojišču

Ometenih čebel ne smemo nikoli vrni-
ti na izvorno stojišče, ker se bodo čebe-
le, ki so že kdaj šle iz panja, vrstile v stari
namesto v novi dom. To pomeni, da moramo že vnaprej
pripraviti novo stojišče, saj ko je čas za naselitev, ni časa
za postavitve. Podstavek za panje, podnica, streha in dve
nakladi morajo že čakati, prazni. To, kar sledi, je najhitreje
opravljeno in meni od vsega najbolj všečno delo.

Popoldne preštejemo škatle s čebelami, vzamemo toliko
matic v maticnicah, kot jih potrebujemo. Za vsako družino
vzamemo osem satov oz. deset satnic, po eno ali dve vedri z
vsaj po tri litre sladkorne raztopine in pogačo s cvetnim pra-
hom. Vzamemo še kolut žice za žičenje in risalne žebličke.

Najprej v panje vstavimo satje in ga lepo razporedimo. Ma-
tičnice z maticami odpremo na sladkor in jih vtisnemo med
dva sata. Da nam ne padejo na dno panja, jih navežemo na
žico za žičenje in z risalnim žebličkom pritrdimo, pri AŽ-pan-
jih na satnik, pri nakladnih pa kar na zunanjo stran panja.

Neposredno na satje (pri AŽ-panjih na maticno rešetko)
povezujemo vedra s hrano (3-4 kg sladkorja v vodni raztopini
3:2), in če je potrebno, tudi pogačo s cvetnim prahom. Pri na-
kladnem panju na prvo povezujemo še drugo naklado in vanjo
stresemo čebele, pri AŽ-panjih pa jih stresemo pa kar v medi-
šče. Čebele, ki so v transportnih škatlah, bi nam odletele, ko jih
odpremo, zato jih moramo poškopiti z vodo, zadošča pribli-
žno 0,5 dl. To vodo smo doma že pripravili z oksalno kislino
(API bioksal z destilirano vodo, zmešano po navodilih proizva-
jalca). Tako istočasno na lahek način uničimo še varoje. Nato
povezujemo pokrov (oz. zapremo panj), pospravimo in gremo
domov. Tako. Za nami je še en naporen, a uspešen dan.

Družine pustimo 14 dni in kontroliramo, če je zalega. Kr-
mimo, ko jeseni zdravimo ostale čebele, zdravimo tudi te in
kontroliramo količino hrane. Pričakujem, da bodo te druž-
ine, tako kot vsa leta doslej, tudi letos, s kako izjemo, preživele
zimo skoraj 100-odstotno. Še kaj? Ja, matice. Če jih ne kupimo,
kako jih vzrediti? Ampak to je pa že druga zgodba. Pa srečno!

Učinkovitost nekaterih akaricidov za zatiranje varoj in toksičnost za čebele

prof. dr. Aleš Gregorc, dr. vet. med.

Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede
ales.gregorc@um.si

Nastopila je aktivna čebelarstva sezona in z njo skrb čebelarjev glede stanja varoj v čebeljih družinah in seveda predvsem iskanje rešitev, kako pravočasno pristopiti k uspešnemu zatiranju varoj. Na tem področju je bilo v svetu in v Sloveniji veliko raziskav, ki so uporabne predvsem za čebelarje, ter projektov prenosa rezultatov raziskav v vsako čebelarstvo.

Na osnovi zbranih dolgoletnih raziskovalnih in praktičnih izkušenj z zatiranjem varoj v čebeljih družinah je treba opozoriti čebelarje na možna pričakovanja v letošnjem čebelarstvu letu. Že vrsto let ugotavljamo, da so varoje eden od glavnih vzrokov odmiranja čebeljih družin. Glede na to, da lahko v posameznih letih v različnih delih Evrope odmore tudi zelo visok odstotek čebeljih družin, je na mestu pričakovanje, da ta neugodni trend zaustavimo.

Učinkovitost akaricidov za zatiranje varoj

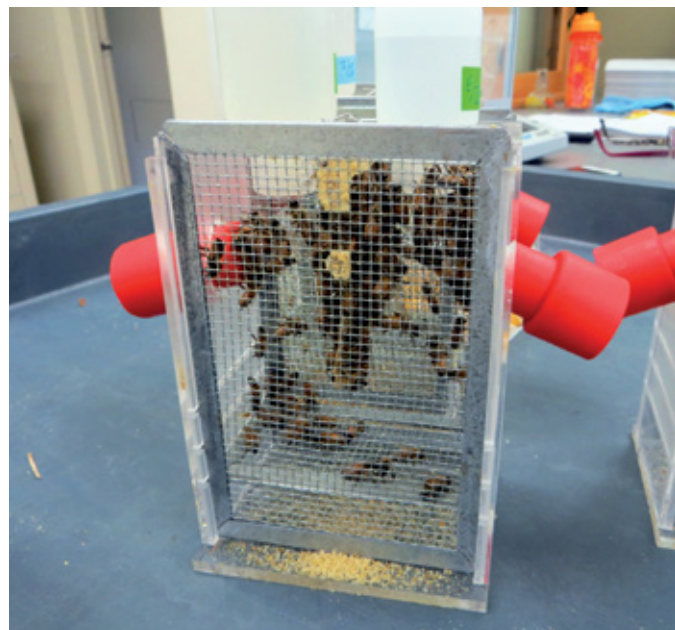
Ugotavljanje razvoja populacije varoj v čebeljih družinah in učinkovito zatiranje sta danes pomembno čebelarstvo strokovno in znanstveno vprašanje v sodobnem čebelarstvu. Ko bodo te dileme vsaj delno razrešene, bo mogoče pričakovati zmanjšanje odmiranja medonosne čebele in čebeljih družin. Če družin ne tretiramo proti varojam določeno obdobje, družine odmorejo. Stanje pa se poslabšuje tudi zato, ker se razvijajo populacije varoj, odporne proti številnim sintetičnim akaricidom. Zaradi tega smo čebelarji vse bolj odvisni od akaricidov na osnovi organskih kislin in eteričnih olj. Poleg tega so na voljo tudi drugi pristopi zatiranja varoj, ki vključujejo apitehnične, biološke metode in kombinacije teh metod in zdravil.

Da bi torej zmanjšali možnost pojavljanja ostankov akaricidov v čebeljih pridelkih in se izognili razvoju odpornosti varoj proti akaricidom, uporabljamo tudi zdravila na osnovi organskih kislin in eteričnih olj. Raba teh učinkovin nam pri zatiranju varoj v družinah daje zelo variabilne stopnje učinkovitosti. Uspešnost zatiranja je odvisna od številnih zunanjih dejavnikov, na katere čebelarji praviloma ne moremo vplivati: temperatura, vlaga, intenzivnost ventilacije družine itd.

Številni čebelarji še vedno prisegajo na uporabo **sintetičnih akaricidov**, kot so piretroidi (tau-fluvalinat, flumetrin), organofosforne spojine (kumafos) in analogi oktapamina (amitraz), katerih uporaba je razmeroma preprosta. Imajo podaljšano delovanje, pričakovano oz. znano učinkovitost ter razmeroma nizko ceno. Ne glede na »odvisnost« od omenjenih sintetičnih akaricidov je za dolgotrajno učinkovitost v čebeljih družinah treba upoštevati priporočeno prakso razumne menjave uporabljenih zdravil.

Prav tako pa obstajajo akaricidi rastlinskega izvora, ki so registrirani za zatiranje varoj. Tako zdravilo je na osnovi timola (Apiguard), ki se postopno sprošča znotraj družine. V poskusih ugotovljena učinkovitost je bila 76 % do 95 %. V polno razvitih družinah z matico, zalego in zalogami hrane je bila dokazana učinkovitost tudi manj kot 50 %. Številne poskuse z **Apiguardom** smo v preteklem obdobju, vse od leta 2005 dalje, izvedli tudi v Sloveniji v različnih geografskih okoljih.

Akaricid HopGuard je rastlinskega porekla in vsebuje beta hmeljeve kisline (izdelek v EU ni registriran). Preparat deluje na varoje v čebeljih družinah, ki vsebujejo odkrito ali pokrito zalego. Ubije > 80 % varoj v majhnih ali velikih družinah z zalego. V 24 urah po tretiranju pa ubije okrog 65 % varoj. V obdobju intenzivnega razvoja zalege v družinah pa je izdelek manj učinkovit.

Laboratorijski preizkus delovanja akaricidov na čebele in varoje v kletkah

Foto: Aleš Gregorc

Potek raziskave

V svoji raziskavi, ki so bili izvedeni v ZDA, smo želeli v **laboratoriju** ugotoviti primerjalno toksičnost petih akaricidov, ki so na voljo na trgu in ki so vsebovali aktivne snovi kumafos, tau-fluvalinat, amitraz, timol in naravni rastlinski izvleček kisline iz hmelja (CheckMite, Apistan, Apivar, Apiguard, in HopGuard) na varoje in vzporedno morebitno škodljivo delovanje na čebele izolirane v kletkah. Isti preparati ali z enakimi učinkovinami so dosegljivi tudi na trgu v Sloveniji ali v EU. Za poskuse čebel v kletkah smo uporabili z varojami močno napadene družine. V vsako kletko smo naselili približno 250 čebel, napadenih z varojami, in jih vzdrževali na stalni temperaturi 28 °C ter na 65 % relativni vlažnosti. Čebele smo hranili z vodno raztopino sladkorja v razmerju 1 : 1 ter dodali pogačo s cvetnim prahom. V nadaljevanju raziskave pa smo primerjalno testirali še akaricidno učinkovitost istih pripravkov kot prvo tretiranje v **čebeljih družinah**. Napadenost čebeljih družin na odraslih čebelah smo določali s štejetjem odpadlih varoj z uporabo »sladkornega testa« pred, med in po izvedenih tretiranjih in s štejetjem naravno odmrlih varoj na podnici panjev. V družinah smo končno učinkovitost posameznih zdravil ugotavljali na osnovi zaključnega tretiranja družin s kumafosom.

Rezultati raziskave

Vse uporabljene učinkovine so v **laboratorijskih** poskusih na čebelah, ki so bile napadene z varojami, povzročile znatno povečanje odpad varoj v primerjavi s kontrolnimi, netretiranimi čebelami. Največji odpad varoj je bil ugotovljen že v šestih urah po začetku tretiranja, razen pri uporabi kumafosa in timola. Preparata z omenjenima snovema sta povzročila počasnejše in bolj stalno delovanje na varoje. Delci izvirnega akaricidnega preparata so bili nameščeni v kletki, tako da so čebele imele neposreden stik z aktivno snovjo. Količina uporabljenega zdravila v kletkah pa je bila sorazmerna doza zdravila za 250 čebel, ki se sicer daje po navodilu proizvajalca v celotno čebeljo družino. Enaka akaricidna zdravila, ki jih uporabljamo v čebeljih družinah, smo torej uporabili za tretiranje čebel v kletkah, in sicer za ugotavljanje smrtnosti varoj. Hkrati pa smo imeli možnost natančnega spremljanja odmiranja čebel.

Izvedli smo torej istočasni toksikološki test akaricidov za varoje in čebele. V času poskusa smo 6, 24 in 48 ur po začetku tretiranja ugotavljali smrtnost varoj in čebel, jih izločili iz kletk in prešteli. Vse preživele varoje na odraslih čebelah smo po 48 urah poskusa določili kot odporne oz. rezistentne na specifični akaricid.

Tudi v **čebeljih družinah** so vsa zdravila povzročila povečanje odpad varoj v primerjavi z naravnim odpadom v netretiranih družinah. Poskusne družine so bile polno razvite, s satjem na plastičnih satnicah. Prav tako smo na podnici

Foto: Aleš Gregorc

Terenski preizkus delovanja akaricidov v čebeljih družinah. Ometanje čebel s satja, predno so bile družine tretirane z akaricidom. Stojšče v ZDA, kjer je potekal poizkus.

panja redno spremljali odpad varoj pred, med in po končanem tretiranju. Uporabili smo kovinski testni vložek pod pregradno kovinsko mrežo, ki preprečuje dostop čebel do odpadlih varoj in drobirja na podnici.

Delovanje akaricidnih preparatov na odpad varoj s čebel v kletkah ali v družinah je pri bežnem pregledu uspešno. Na osnovi zbranih podatkov pa je bilo mogoče izračunati relativne deleže ubitih varoj pri posameznih tretiranjih čebel v kletkah, prav tako pa tudi deleže ubitih varoj v družinah. Primerjava števila varoj pred tretiranjem in števila ubitih varoj kot posledica tretiranja je omogočala določiti učinkovitost posameznih postopkov. Podrobnejši pogled na rezultate pokaže, da obstajajo precejšnje razlike v dinamiki odpada varoj in tudi v končni učinkovitosti zatiranja varoj. Pokazala se je tudi večja smrtnost čebel v kletkah, ki so bile tretirane s kumafosom ali z izvlečki iz hmelja.

Spremljanje naravnega odpada varoj je priporočljivo izvajati daljše obdobje že pred glavno pašo. Podatek o **naravnem odpadu** varoj ali **stopnji napadenosti družin**, ki jo ocenimo s pomočjo ugotavljanja napadenosti odraslih čebel, je koristen za uspešno ukrepanje v obdobju po točenju medu. Pogosto je že v prvi polovici julija pravi čas za začetek zatiranja varoj.

V prihodnjih številkah SČ bomo podali podrobnejše rezultate raziskave delovanja akaricidov na varoje in čebele v kletkah oz. čebeljih družinah ter prikaz in interpretacija rezultatov sladkornega testa za ugotavljanje napadenosti čebel.

Vira:

- Gregorc, A., Alburaki, M., Sampson, B., Knight, P. R., Adamczyk, J. (2018): Toxicity of selected acaricides to honey bees (*Apis mellifera*) and varroa (*Varroa destructor anderson and trueman*) and their use in controlling varroa within honey bee colonies. *Insects*, 2018, let. 9, št. 2, str. 1–15.
- Gregorc, A., Knight, P. R., Adamczyk, J. (2017): Powdered sugar shake to monitor and oxalic acid treatments to control varroa mites (*Varroa destructor anderson and trueman*) in honey bee (*Apis mellifera*) colonies. *Journal of apicultural research*, issn 0021-8839, 2017, let. 56, št. 1, str. 71–75.

Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2018

Peter Podgoršek, Eva Cukjati, dr. Maja Smodiš Škerl in dr. Janez Prešern

Kmetijski inštitut Slovenije

peter.podgorsek@kis.si, eva.cukjati@kis.si, maja.smodis.skerl@kis.si, janez.presern@kis.si

V letu 2018 je za odobritev vzreje zaprosilo 35 vzrejevalcev. Delovna skupina za potrjevanje vzrejališč je pregledala vsa vzrejališča in ocenila mirnost čebel na satju, strnjenost zalege in obarvanost obročkov zadka. Izmed 264 družin je zbrala vzorce čebel, na podlagi katerih je bil izmerjen kubitalni indeks in ugotovljena morebitna prisotnost povzročitelja nose mavosti.

Potrjenih je bilo 97 matičarjev in osem trotarjev 34 vzrejevalcev, ki so prejeli *Zootehniško spričevalo za plemensko kranjsko čebelo* in s tem tudi dovoljenje za vzrejo in prodajo. V *Izvoru rodovniško knjigo kranjske čebele* je bilo vpisanih 45.253 matic, od tega 160 rodovniških. Izvoženih je bilo kar 47 % vzrejenih matic, največ matic v Veliko Britanijo (več kot 3000), sledita Finska in Francija. Izven EU izstopajo Japonska, Libanon in Švica. Skupaj so vzrejevalci prodajali svoje matice v 43 držav, tudi na Bližnji vzhod in celo preko luže.

Preizkušanje potomcev

Progeni test za leto 2018 se je začel že v letu 2017, ko smo v juniju razdelili 720 matic 29 pogodbenim čebelarjem. Čebelje matice so bile potomke 70 matičarjev. Sprejetih je bilo 620 matic ali 86,1 %. Čebelarji so med letom z ocenami od ena do štiri (štiri je najboljša ocena) ocenili mirnost in rojivost čebelje družine. Donos medu so izmerili v kilogramih. Vsak čebelar anonimno testira matice treh do petih vzrejevalcev (po pet matic od enega vzrejevalca, torej en čebelar dobi matice od dveh do osem vzrejevalcev, glede na to, koliko jih testira). V testiranju sodeluje tudi KIS s 30 družinami v Seničnem, kjer so bile v testu matice petih vzrejevalcev s po šestimi maticami.

Na podlagi zbranih rezultatov je bil za vsakega matičarja izračunan selekcijski indeks (Poklukar, 1999), ki na isto mero uvede vse tri ocenjevalne lastnosti (mirnost, rojivost in donos medu). Izračunan je po formuli $0,42 \times \text{donos medu (v kg)} + 1,94 \times \text{točke ocene rojivosti} + 0,80 \times \text{točke ocene mirnosti}$. V Preglednici 1 so navedene povprečne vrednosti selekcijskega indeksa matic za posamezne vzrejevalce.

Preglednica 1: Prvih deset vzrejevalcev po povprečnem selekcijskem indeksu (Si) progeno testiranih matic v letu 2018

Št.	Vzrejevalec	Si
1	Jože Andrejč	20,2178783
2	Štefan Bukovšek	20,0946253
3	Mitja Nakrst	20,0524548
4	Bojan Donko	20,0524521
5	Jože Vidovič	20,0524494
6	Julij Pokorni	20,0524473
7	Janez Dremelj	20,0524460
8	Janez Luznar	20,0524457
9	Matija Koštomaj	20,0524444
10	Čebelarstvo Pislak Bali	20,0524431

Povprečni donos medu v letu 2018 je bil ponovno v normalnih okvirjih, in sicer 22,5 kg na panj. Povprečna ocena rojivosti je bila 3,00 točke in mirnosti 2,82 točke (od štirih). V Preglednici 2 so navedene rodovniške številke desetih najboljših matičarjev glede na povprečno oceno rojivosti.

Preglednica 2: Najmanj rojivi matičarji, testirani na potomstvu v letu 2018

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (točk)	n
1	Vasja Jug	39953-2015	+0,79	6
2	Matevž Tomažič	R479	+0,67	6
3	Jože Andrejč	37955-2015	+0,61	4
4	Jožef Tratnjek	51423-2016	+0,55	7
5	Ladislav Vozelj	6618-2015	+0,55	9
6	Jože Vidovič	R480	+0,52	7
7	Miha Novak	R477	+0,51	7
8	Vasja Jug	40362-2015	+0,44	3
9	Janko Bukovšek	30844-2015	+0,38	7
10	Venčeslav Lešek	R474	+0,35	9

Za preverjanje pasemske čistosti so čebelarji za vsako družino ocenili obarvanost čebel delavk na lestvici od ena do štiri. Ocenjena je bila 501 čebelja družina. Povprečna ocena obarvanosti je 3,42 točke od štirih možnih. Najvišjo oceno je dobilo le 53,3 % čebeljih družin, 34,9 % je dobilo oceno 3, 10,6 % čebeljih družin pa je bilo ocenjenih z 2. Družin, ki so imele več kot 2 % čebel z obarvanimi zadki (ocena 1), je bilo šest. Predstavljeni rezultati poudarjajo, s kakšno težavo vzrejališča ohranjajo čist plemenski material. Zato vsem čebelarjem, ki čebelarijo v okolici vzrejališč, priporočamo, da svoje družine redno pregledujejo in menjajo matice z obarvanimi družinami.

V Preglednici 3 so navedene rodovniške številke matic, ki so v testu pri potomstvu dosegle najboljše povprečne ocene mirnosti.

Preglednica 3: Najbolj mirni matičarji, testirani pri potomstvu v letu 2018

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (točk)	n
1	Štefan Bukovšek	30845-2015	+1,19	5
2	Štefan Bukovšek	R415	+0,68	9
3	Miha Novak	R477	+0,60	7
4	Jože Vidovič	R480	+0,59	7
5	Janko Bukovšek	30844-2015	+0,57	7
6	Ladislav Vozelj	6618-2015	+0,56	10
7	Vasja Jug	39953-2015	+0,50	6
8	Jože Vidovič	R481	+0,48	7
9	Vasja Jug	40362-2015	+0,42	3
10	Jožef Tratnjek	51311-2016	+0,39	7

V Preglednici 4 so prikazane rodovniške številke matic, ki so v testu pri potomstvu dosegle najboljše izmerjeni povprečni donos medu.

Preglednica 4: Razvrstitev matičarjev po povprečnem donosu medu; test pri potomstvu 2018

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (kg)	n
1	Janko Bukovšek	26605-2016	+12,16	3
2	Janko Bukovšek	30841-2015	+10,24	6
3	Darko Grm	R467	+7,74	5
4	Janez Dremelj	R461	+5,11	7
5	Henrik Zaletelj	36014-2014	+2,21	4
6	Jože Vidovič	R480	+2,06	7
7	Matija Koštomaj	16303-2015	+1,79	7
8	Erik Kapun	R468	+1,73	9
9	Mitja Nakrst	R436	+1,62	15
10	Bojan Donko	40851-2014	+1,52	7

Vir:

Poklukur, J. (1999): Izboljšanje odbire čebel na proizvodne lastnosti z uporabo selekcijskega indeksa. *Zbornik Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Kmetijstvo, Zootehnika*, letnik 74, št. 1, str. 47–55.

Avtohtone medovite rastline

Mag. Blanka Ravnjak, dr. Jože Bavcon

Botanični vrt Univerze v Ljubljani

blanka.ravnjak@gmail.com

Vsi organizmi so v naravi med seboj povezani bodisi neposredno bodisi posredno. Narava predstavlja zelo kompleksen splet oz. mrežo, v kateri je vsak organizem pomemben. Tako nam je dandanes že povsem jasna povezava med rastlinami in njihovimi opraševalci. Rastline so pritrjeni organizmi, ki za svoje razmnoževanje nujno potrebujejo zunanji dejavnik, ki je lahko veter, voda ali žival. Vsi našti dejavniki rastlini pomagajo pri oprašitvi (prenosu peloda na pestič). Le oprašena rastlina nato naredi plod, v katerem so semena, ki zagotovijo rast potomcev in ohranjanje rastlinske vrste ter posredno hrano za človeštvo.

V zmernih podnebjih velik del opraševanja opravijo žuželke, ki v zameno za opraševanje od rastlin dobijo hrano, ki jo predstavljata cvetni prah in medičina. Oboji torej drug brez drugega ne bi preživeli. Tako rastlinska vrstna pestrost kot pestrost opraševalcev sta v naravi veliki. Rastline so kot veleblagovnica, v kateri živijo, v tem primeru opraševalci, iščejo hrano. Če bi bila medičina in cvetni prah enako dostopna za vse opraševalce, bi nekatere manj opazne rastline ostale neoprašene in nekateri manj »ak-

Mali jesen (*Fraxinus ornus*)

Foto: Blanka Ravnjak

Jesenček (*Dictamnus albus*)Travniška kadulja (*Salvia pratensis*)

tivni» opraševalci lačni. Zato pravimo, da so se nekatere rastline in njihovi opraševalci na določenem območju razvijali sočasno. Rastline so svoje cvetove in načine privabljanja opraševalcev izoblikovale za specifičnega opraševalca. Opraševalcem pa se je njihovo telo prav tako izoblikovalo za opraševanje določenih rastlinskih vrst. Če neka rastlinska vrsta zaradi okoljskih dejavnikov iz okolja izgine, lahko iz okolja izgine tudi opraševalec, ki mu ta rastlinska vrsta predstavlja hrano. Seveda prav tako velja tudi obratno. **Medsebojna prilagojenost rastlinske vrste in opraševalca je torej ključnega pomena.**

Specifična prilagojenost prav tako vlada med medonosno čebelo in nekaterimi rastlinskimi vrstami, pri čemer je treba izpostaviti avtohtone rastlinske vrste. **To so tiste rastlinske vrste, ki rastejo pri nas (v Sloveniji) in so svoje prilagoditve razvijale skupaj z medonosno čebelo (*Apis mellifera carnica*) in drugimi opraševalci na našem ozemlju.** So del naše vrstne pestrosti in ne predstavljajo grožnje naravi za razliko od tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst. Tujerodne invazivne rastlinske vrste izpodrivajo naše avtohtone, siromašijo in ogrožajo vrstno pestrost naše narave ter posledično vplivajo na številne druge organizme, ki so odvisni od avtohtonih rastlinskih vrst.

Med avtohtonimi rastlinskimi vrstami je na opraševanje s strani medonosne čebele izvrstno prilagojena travniška kadulja (*Salvia pratensis*). Ustje njenega cveta je ravno dovolj veliko, da vanj zleze medonosna čebela, ne da bi cvet pri tem poškodovala. Jeziček čebele je ravno prav dolg in širok, da ga skozi luknjico na dnu cveta porine do medovnih žlez. Pri tem se v cvetu sproži mehanizem, ki pelod odloži na hrbet čebele. Ta ga nato odnese na pestič drugega cveta. Med naše pomembne medovite rastline spadajo tudi prve spomladanske cvetice, kot so navadni mali zvonček (*Galanthus nivalis*), veliki zvonček (*Leucojum vernum*), jarica (*Eranthis hyemalis*), spomladanski žafran (*Crocus vernus* subsp. *vernus*), nunka (*C. vernus* subsp. *albiflorus*) in progasti žafran (*C. reticulatus*) in vse vrste pri nas v naravi rastočih telohov. Te vrste se pri nas pojavljajo v zelo velikih populacijah in nudijo čebelam prvo obilno čebe-

Navadni rebrinec (*Pastinaca sativa*)

ljo pašo poleg različnih vrst vrb in leske. Po pozno pomladni paši na drevesnih vrstah, kot so na primer divja češnja (*Prunus avium*), čremsa (*P. padus*), rešeljika (*P. mahaleb*), mali jesen (*Fraxinus ornus*), jerebika (*Sorbus aucuparia*) in druge, narava čebelam postreže s pestrostjo travniških cvetic, kot so glavinci (npr. *Centaurea scabiosa*), plavica (*Centaurea cyanus*) in druge vrste tega rodu, jesenček (*Dictamnus albus*), trpotci (*Plantago*), navadni rebrinec (*Pastinaca sativa*) in mnoge druge. Prav rastlinska pestrost travnikov, če jih le ne kosimo prehitro, lahko čebelam zagotovi pomembno poletno pašo. V poznem poletju so travniki, če niso pretirano gnojeni, prav tako pisani. Tedaj cvetijo druge vrste glavincev (*C. jacea*), detelje, tudi kadulje lahko ponovno zacvetijo. Ko je v splošnem paše manj, lahko pomembno preskrbo s hrano pomenijo večje populacije v naravi rastočih šetrajev (*Satureja montana* in *Satureja subspicata* subsp. *liburnica*) ter lukov (npr. *Allium senescens*, *A. angulaosum*) in še mnoge druge naše naravne vrste.

Čim večja bo pestrost rastlin, cvetočih v različnih sezonah, tem večja bo možnost za čebeljo pašo. Zato pomagajmo ohraniti našo naravo, saj predstavlja zaklad pred našim pragom.

Projekt SOOS: Sadjarji za opraeševalce in opraeševalci za sadjarje

Mojca Pibernik, Blaž Koderman, dr. Danilo Bevk

Nacionalni inštitut za biologijo
danilo.bevk@nib.si

Decembra 2018 smo na Nacionalnem inštitutu skupaj s 13 partnerji začeli projekt, ki se osredotoča na pomen pestrosti opraeševalcev za zanesljivo pridelavo sadja. S projektom želimo izboljšati prenos znanja v prakso na področju divjih opraeševalcev v sadjarstvu, vzpostaviti dobre prakse varovanja opraeševalcev ter izboljšati razmere zanje v sadovnjakih. S tem bomo prispevali k zanesljivosti in kakovosti opraeševanja.

Brez opraeševanja ni prehranske varnosti

Opraeševanje je ključna ekosistemska storitev. Kar tretjina človeške hrane je odvisna od opraeševanja, na svetovni ravni zgolj vrednost opraeševanja v kmetijstvu znaša več sto milijard EUR letno. Od opraeševanja ni odvisna le količina, temveč tudi kakovost pridelka, hrana, pridelana s pomočjo opraeševalcev, pa je ključen vir določenih vitaminov, mineralov in maščob. Zaradi višanja števila prebivalcev potrebe po opraeševanju naraščajo.

Poleg medonosne čebele se v zadnjem času kaže tudi velik pomen divjih opraeševalcev, med katerimi so najpomembnejše divje čebele, torej čmrlji in čebele samotarke, opraešujejo pa tudi druge žuželke. V Sloveniji je bilo do sedaj najdenih 563 vrst divjih čebel, med njimi 35 vrst čmrljev, kar kaže na veliko pestrost opraeševalcev. Pestrost opraeševalcev pa je ključna za zanesljivo opraeševanje.

Žal zaradi sprememb v okolju populacije opraeševalcev tudi pri nas hitro upadajo. Eden glavnih razlogov je izguba

Projekt SOOS

Partnerji: Nacionalni inštitut za biologijo (vodilni partner), Zavod Jabolko, Kmetijski inštitut Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Crm Novo mesto – center biotehnike in turizma, Kozjanski park, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije ter kmetijska gospodarstva Darsad d.o.o., Matjaž Škof, Stanislav Tojnk, Radovan Jelina, Anže Legat in Manca Omerzu. Trajanje: 14. 12. 2018–13. 12. 2021. Financiranje: 89 % Program razvoja podeželja 2014–2020 (PRP) skozi pristop Evropskega partnerstva za inovacije (EIP) (od tega 80 % Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in 20 % Republika Slovenija), 11 % lasten vložek partnerjev. Projekti EIP-ja so namenjeni povezovanju raziskovalcev, kmetijskih svetovalcev in kmetov z namenom boljšega prenosa znanja v prakso.

Logotip projekta SOOS

SADJARJI
za opraeševalce
OPRAEŠEVALCI
za sadjarje

življenjskega prostora. S tem so povezane slabše prehranske razmere ter možnosti za gnezdenje. Travniki so obilno gnojani, zgodaj in pogosto košeni, zaradi česar ne zacvetijo, z vidika opraeševalcev so zato zelene puščave. Prehranske vire ogrožajo tudi podnebne spremembe, ki se kažejo kot zgodnjepomladne pozebe in dolgotrajne poletne suše. Opraeševalce ogrožajo tudi pesticidi in bolezni.

Vse našteje spremembe so za divje opraeševalce še usodnejše kot za medonosno čebelo, saj jih ne moremo krmiti in zdraviti, veliko težje opazimo tudi njihovo umiranje, zato težje ukrepamo. Poleg tega se spopadajo še s pomanjkanjem varnih mest za gnezdenje, s čimer medosna čebela zaradi številnih čebelnjakov nima težav.

Sadovnjaki so pomemben življenjski prostor opraeševalcev

Projekt SOOS je namenjen izboljšanju razmer za opraeševalce v sadovnjakih. To bomo dosegli s prenosom znanja, pridobljenega z raziskovalnim projektom *Pomen divjih opraeševalcev pri opraeševanju kmetijskih rastlin in trajnostno upravljanje v kmetijstvu za zagotovitev zanesljivega opraeševanja*, k sadjarjem in kmetijskim svetovalcem. Z boljšim poznavanjem pomena pestrosti opraeševalcev in njihovega varovanja bomo vzpostavili dobro sadjarsko prakso, ki bo izboljšala razmere za opraeševalce v vzorčnih sadovnjakih in hkrati prispevala k varovanju biotske pestrosti.

V sadovnjakih bomo vzpostavili naravne habitate, pozno košene travnike, v katerih se divji opraeševalci prehranjujejo in gnezdiijo. Poleg tega bomo postavili tudi sodobna gnezdišča za čebele samotarke in tako povečali njihove populacije. S sejanjem medovitih rastlin pa jim bomo omogočili pašo tudi po cvetenju sadnega drevja, ko po obdobju obilja nastopi obdobje pomanjkanja. V okviru projekta so predvi-

dena tudi tri usposabljanja za kmetijska gospodarstva. Pripravili bomo priročnik o pomenu, ogroženosti in varovanju oprasovalcev v kmetijstvu, spletne video vsebine, predavanja, delavnice, ekskurzije za študente in strokovni posvet.

Februarja 2019 smo že izvedli prvo usposabljanje z naslovom *Pestrost oprasovalcev za zanesljivo oprasovanje*. Predstavili smo vrstno pestrost oprasovalcev, njihovo biologijo ter

razlike med njimi in medonosno čebelo, ogroženost divjih oprasovalcev in ukrepe, potrebne za njihovo varovanje.

Projekt SOOS v Sloveniji na področju varovanja pestrosti oprasovalcev v kmetijstvu orje ledino. Sodelovanje tako različnih partnerjev (kmetov, svetovalcev in raziskovalcev) predstavlja dobro osnovo za iskanje rešitev, ki bodo omogočile tako učinkovito kmetijsko pridelavo kot tudi varovanje narave.

Strokovna razprava o produkti odgovornosti

Mag. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za varno hrano
andreja.kandolf@czs.si

Čebelar ima dve pomembni nalogi, ena je skrb za čebelje družine, druga pa skrb za varnost in kakovost čebeljih pridelkov. Čebelar je produktivno odgovoren za svoje izdelke! Kaj to pomeni in kako to izvajati v praksi, smo se pogovarjali na strokovni razpravi 7. marca 2019 ob 16. uri v prostorih ČZS. Sodelovali so direktorica inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ga. Andreja Bizjak, ga. Alenka Jurić z VF-NVI ter predsednik združenja profesionalnih čebelarjev g. Boris Seražin.

Andreja Bizjak poudarja, da ima čebelar poleg vloge imetnika živali tudi vlogo proizvajalca živil. Imetnik živali mora skrbeti za zdravje čebel in njihovo oskrbo, proizvajalec živil pa za varnost živil. Vsakdo mora varovati živali in ljudi pred posledicami ostankov v živilih. Čebelarji morajo izvajati ukrepe, ki so predpisani z zakonodajo, voditi evidence ter **območni urad UVHVVR nemudoma obvestiti**, če ugotovijo, da obstaja nevarnost za zdravje živali ali ljudi. Čebelje družine morajo biti registrirane, premike družin morajo spremljati predpisani dokumenti. Poleg tega, da morajo čebelarji imeti registrirane čebelnjake, pa se morajo tisti čebelarji, ki ne prodajajo primarnih čebeljih pridelkov samo na mestu pridelave končnemu potrošniku ali pa če čebelje pridelke predelujejo, vpisati v Register živilskih obratov. Vpisati se morajo čebelarji, ki prodajajo na tržnici, po internetu, dajejo med polnilcem, vrtcem, šolam ... in pa vsi tisti, ki se ukvarjajo s predelavo čebeljih pridelkov.

Čebelarji morajo poskrbeti, da so družine v dobrem splošnem zdravstvenem stanju, da niso dobivale prepovedanih, nedovoljenih snovi oz. niso v karenci; čebelji pridelki se do oddaje na trg hranijo v čistih, suhih in hladnih prostorih, zavarovani pred neposrednimi sončnimi žarki in vdorom škodljivcev. Nedovoljena je uporaba snovi, ki nimajo dovo-

ljenja za promet ali imajo dovoljenje za uporabo pri drugi živalski vrsti, ne pa za čebelarstvo. Čebelar mora upoštevati izdana navodila lečečega veterinarja in dajanje zdravil živali vpisati v dnevnik veterinarskih posegov. **Uporaba antibiotikov v čebelarstvu v EU ni dovoljena!**

Čebelarjeva dolžnost je tudi zagotavljanje sledljivosti korak nazaj in korak naprej v vseh fazah pridelave, predelave in distribucije. To je zelo pomembno, če se presodi ali utemeljeno meni, da živilo ni v skladu z zahtevami varnosti živil. Takrat je treba izvesti umik ali odpoklic živil. Če čebelarji prodajamo med končnim potrošnikom in moramo izvesti odpoklic, lahko obvestimo o tem končne potrošnike, če ne poznamo vseh, pa na vrata svoje prodajalne obesimo obvestilo o odpoklicu živila. Spletna stran uprave, ki objavlja odpoklice, je zelo dobro obiskana.

V letu 2018 so v okviru nadzora analizirali 17 vzorcev medu tako slovenskega izvora kot tujega, od tega je bilo 12 vzorcev skladnih, trije vzorci so imeli povišane vrednosti HMF-ja, eden je imel neustrezne senzorične lastnosti in eden je imel nepravilno označeno vrsto medu. Pri 24 vzorcih so ugotavljali prisotnost za med tujih snovi (amilaza, oligosaharidi), pet vzorcev je bilo neskladnih, slovenski so bili vsi skladni. V večjem delu poročilo, objavljeno na spletni strani www.uvhvvr.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/6201/, povzema te ugotovitve. Nosilec živilske dejavnosti je odgovoren tudi za pravilno označevanje medu.

Alenka Jurić gleda na produktno odgovornost širše. Poudarja pomen vpisovanja veterinarskih posegov v dnevnik, pri tem pa opozarja tudi na skrb za zdravje posameznega čebelarja in drugih oseb, ki pridejo v stik z zdravilom med zdravljenjem in po končanem zdravljenju. Čebelarji se moramo zavedati, da lahko nepravilna, nepotrebna oziroma pretirana uporaba zdravil škodljivo vpliva na čebelarja in čebelje družine, prav tako pa tudi na druge osebe in živali oziroma na okolje, nima pa učinkovitega vpliva povzročitelja bolezni. Uporaba oksalne kisline, ko je v panju čebelja zalega, je učinkovita samo v 10 do 15 %, zato uporaba ni upravičena. Njeno mnenje je, da bi čebelarji morali zdraviti čebele načrtovano in enotno ter v večji meri uporabljati t.i. »sonaravna zdravila« na osnovi kislin in eteričnih olj, medtem ko nekatera druga zdravila, ki v Sloveniji niso re-

gistrirana (gre za izjemno uporabo zdravil na podlagi dovoljenja za interventni vnos zdravila), kot na primer Varidol (amitraz) in CheckMite (kumafos) uporabljati le izjemoma oz. po navodilu veterinarja specialista za zdravstveno varstvo čebel. Tudi pri uporabi sonaravnih zdravil je treba biti previden in spoštovati navodila. Pri tem morajo čebelarji poskrbeti tudi za ustrezno prehranjenost čebel, da bi lahko le te samo zdravljenje lahko prenesle brez večjih težav! Evidenca je treba vpisovati sproti. Dobro bi bilo, da bi aplikacijo, kamor veterinarji vpišejo izdajo zdravil, nadgradili tako, da bi čebelarji vanjo vpisovali uporabo zdravil.

Boris Seražin poudarja, da mora vsak čebelar pri sebi poskrbeti za varna živila, saj lahko sicer ogroža sosednjega čebelarja. Uporaba neke nedovoljene snovi enega čebelarja lahko pomeni tveganje tudi za sosednje čebelarje, saj lah-

ko čebele z ropanjem v panje prinesejo onesnaženo hrano. Predlaga, da se inšpekcijski nadzori ne izvajajo samo pri večjih čebelarjih, temveč tudi manjših, predvsem tistih, ki se ne udeležujejo usposabljanj.

Bizjakova poudari, da je nadzor vedno na koncu, da mora biti čebelar tisti, ki hoče in želi narediti vse tako, kot mora, nadzor ga ne more prisiliti, temveč samo nadzira stanje. Ga. Bizjak je svoje videnje zaključila z besedami, da samo zdrave in pravilno oskrbovane čebele dajejo varen med in čebelje pridelke. Samo čebelar, ki izpolni pogoje za imetnika živali in nosilca živilske dejavnosti, kar pomeni, da spoštuje zakonodajo, daje na trg varne in kakovostne čebelje pridelke in živila.

Čebelarji se morajo zavedati, da z neustrezno oskrbovanimi čebelami in neustrezno uporabo sredstev zaradi ropanja čebel škodijo sebi in drugim.

Proti kumafosu, težavi današnjega časa

Janez Gregori

janez.gregori@gmail.com

V tretji letošnji številki našega glasila je zanimiv prispevek Vlada Augušтина z naslovom *Kumafos v panju – kako čebelariti brez njegovih ostankov*, v katerem poglobljeno razpravlja o kumafosu, sredstvu za zatiranje varoj, ki pa žal prehaja tudi v vosek in med. Grozljiva je ugotovitev, da je delovanje kumafosa enako načinu delovanja živčnih bojnih strupov. In osebno je zame grozljivo tudi dejstvo, da so pri nas za uničevanje varoj, kljub spoznanim dejstvom, še vedno uradno dovoljena sredstva na njegovi osnovi (Check-Mite). Pa naj človek razume, če more!

Ker je kumafos lipofilna snov, se veže z voskom, kopiči se v njem in po vsem panju, z njim pa je onesnažen tudi propolis. Skrb vzbujajoče so analize o ostankih kumafosa v vosku pri nas. Začele so se dejavnosti, kako čim temeljiteje spraviti njegove ostanke iz voska, pa tudi iz panjev. Avguštin izkustveno temeljito opisuje postopke čiščenja, kako spraviti ostanke kumafosa iz panjev. Ni dovolj temeljito jih ostrgati in ožgati, treba jih je tudi namakati v vreli raztopini natrijevega luga (NaOH). Res mukotrpno, a neizogibno delo, če se čebelar hoče znebiti te napasti.

Vrnil se bom na začetek omenjenega članka. Avtor je v uvodu zapisal, da smo kemična sredstva, ki lahko puščajo nevarne ostanke v medu, v skoraj 40 let trajajočem boju proti varojam prisiljeni vnašati v panje. Kar je treba podrobneje pojasniti. Na začetku, ko so se pojavile varoje in smo bili vsi

zbežani, kaj nam je storiti, je bilo res tako, pri nas smo uporabljali amitraz in fluvalinat, za zadnjih 20 let pa lahko trdimo, da uporaba sintetičnih akaricidov ni več neizogibna. V ČD Kranjska Gora smo v tem obdobju za zatiranje varoj uporabljali izključno naravna kemična sredstva – organski kislini, mravljinčno in po potrebi oksalno; zavezo za tako ravnanje imamo tudi zapisano v čebelarskem kodeksu. Ker ves ta čas izdelujemo satnice izključno iz svojega voska, so nam posledično tuje težave z odstranjevanjem ostankov kumafosa iz njega in iz panjev. Na začetku uporabe organskih kislin smo imeli številne sledilce, več kot polovica takratnih članov ČZS je opravila usposabljanje za delo s temi snovmi. Velike zasluge pri tem je imel pokojni dr. Janez Poklukar, ki je za te dejavnosti priskrbel potrebni denar. Potlej pa je bilo vse več kritik na delo Kranjskogorčanov in velika večina naših sledilcev se je porazgubila. Pojavili so se posamezniki, ki so večinoma v maniri Martina Krpana priskrbeli razna sintetična kemična sredstva, zlasti kumafos in fluvalinat (klartan), in začeli z njimi zalagati čebelarsko občestvo. Sejali so, sedaj naj pa čebelarji žanjejo!

Ob koncu avtor poudarja, da je satje posoda za med in glede na to v njem ne sme biti nikakršnih sledi kakršnih koli kemičnih sredstev. Svoj zapis končuje z mislijo, da je med že od nekdaj veljal za hrano za bogove. Naj dodam: Med je hrana tudi za naše angelčke v vrtcih in osnovnih šolah, ko jim ga ponudimo za medeni zajtrk!

Občni zbor ČZS za prepoved kumafosa

G. Vlado Pušnik je 11. aprila 2015 na občnem zboru ČZS v imenu ZČD Maribor predlagal naslednji sklep: ČZS predlaga MKGP-ju, da se v Sloveniji prepove uporaba kumafosa. Delegati so predlagani sklep podprli.

Prodaja, zagotavljanje sledljivosti in označevanje

Tanja Magdič

svetovalka JSSČ za ekonomiko

tanja.magdiv@czs.si

Produktna odgovornost je na strani čebelarja, zato mora predvsem poskrbeti za varnost in sledljivost svojih čebeljih pridelkov, saj ti sodijo med živila. Poleg shranjevanja računov zdravil, krme za čebele ... mora zagotavljati sledljivost tudi korak naprej, kar pomeni, da mora vedeti, kam je pridelan med prodal.

Vsak čebelar mora imeti zapiske, v katere zapiše količino natočenega medu, **označi serijo tega medu** in kam je med prodal, v trgovine, polnilcem ali končnemu potrošniku. **Serija medu mora biti jasno označena tudi na posodah za med in končni embalaži (kozarcih)**, če na kozarcu ni zapisanega točnega datuma uporabnosti medu z besedami *uporabno najmanj do*, čemur sledi točen datum: dan/mesec/

leto (razen v primeru vključenosti čebelarja v SMGO, ko je navedba lota obvezna v vsakem primeru). Pri označevanju medu prav tako ne smemo pozabiti na prelepko, ki zagotavlja originalno zaprtost našega izdelka. Če izdelujete svoje nalepke za med ali imate še kakšno vprašanje glede pravilnega označevanja medu in tudi drugih čebeljih pridelkov, se lahko obrnete na svetovalki za varno hrano ČZS. Več o označevanju najdete tudi na spletni strani ČZS.

Čebelar, ki čebelje pridelke prodaja na tržnicah, v trgovini, po internetu, jih oddaja polnilcem ali jih tudi predeluje (mešanice, medene pijače ...), pa se mora **vpisati tudi v Register živilskih obratov (RŽO)**. V RŽO se ni treba vpisati čebelarju, ki oddaja čebelje pridelke končnemu potrošniku ali obratu prodaje na drobno, ki neposredno oskrbuje končnega potrošnika, **izključno na mestu pridelave** (na domu).

Poskrbite za pravilno označevanje in v primeru prodaje na stojnici to opremito s podatki svojega čebelarstva in ustrezno označitvijo cen izdelkov. **In ko smo že pri cenah – spoštujemo svoje delo in delo naših čebel ter ne prodajamo medu pod povprečno ceno tujega medu!**

Priporočene cene za čebelje pridelke 2019

Komisija UO ČZS za ekonomiko je na svoji redni seji, 7. marca 2019, sprejela sklep o priporočenih cenah za leto 2019, ki so pripravljene na podlagi priporočila UO ČZS, naj se **med ne prodaja pod povprečno maloprodajno ceno uvoženega medu na slovenskem trgu, ki znaša 12,57 EUR za 1000 gramov. S predlogom se strinja tudi Strokovno združenje profesionalnih čebelarjev, ki prav tako svojim članom priporoča, da se držijo tega priporočila. Cene različnih vrst medu naj se oblikujejo glede na predhodne izkušnje, vendar naj ne bodo nižje od povprečne maloprodajne cene uvoženega medu na slovenskem trgu.** Priporočene cene so zgolj priporočilo čebelarjem. Pomembno je, da se zavedamo pomena svojega dela in dela svojih pridnih čebelic in s prodajo po primernih cenah poskrbimo za ekonomičnost svojega čebelarstva.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Čebelji pridelek	Cena (EUR)	Cene čebeljih pridelkov iz ekološke pridelave	Cena medu za sheme višje kakovosti (SMGO, Kraški in Kočevski med itd.)
cvetlični med (900 g)	11,3	13,6	14,7
akacijev med (900 g)	11,9	14,3	15,4
lipov med (900 g)	11,9	14,3	15,4
gozdni med (900 g)	12,5	15,0	16,3
kostanjev med (900 g)	12,5	15,0	16,3
smrekov med (900 g)	13,8	16,5	17,9
hojev med (900 g)	15,0	18,0	19,5
cvetni prah (0,1 kg), osmukanec, sušen*	5,5	7,0	
cvetni prah (0,1 kg), osmukanec, svež, globoko zamrznjen*	5,5	7,0	
cvetni prah, izkopanec (0,1 kg)*	33,0	43	
propolis (10 g)**	3,5	4,5	
propolis (10 g), pridobljen na ustreznih mrežicah**	5,5	7,0	
matični mleček (10 g)	11,0	14,5	
vosek (1 kg)	9,5	12	
vosek, deviški (1 kg)	16,5	21,5	
čebelja družina (sat pokrite zalege s čebelami)	13,0	17,0	

* Svež cvetni prah – osmukanec pomeni cvetni prah, ki je po odvzemu očiščen in globoko zamrznjen.

* Sušen cvetni prah – osmukanec pomeni cvetni prah, ki je po odvzemu očiščen in obdelan s sušenjem na toplem zraku.

* Cvetni prah – izkopanec pomeni cvetni prah, ki je pridobljen z izkopavanjem iz satnih celic.

** Propolis (10 g) pomeni propolis, očiščen vseh primesi, brez vidnih delov voska, navadno strgan iz posameznih delov panja.

** Propolis (10 g), pridobljen na ustreznih mrežicah, pomeni propolis, očiščen vseh primesi, pridobljen s tehnologijo dobre čebelarje prakse z lovilnimi pripomočki: plastičnimi mrežami, posebnimi plastičnimi vložki, platnom ...

Naprava za vrtanje satnikov

Igor Kobe

ČD Kolpa Lahinja

igor.kobe55@gmail.com

Približno leto dni sem opazoval posamezne čebelarje, na kakšen način vrtajo satnike. To delo je čakalo tudi mene, zato sem si vsak način dela pazljivo ogledal. Videl sem veliko različnih metod in idej, a me nobena ni zadovoljila.

Porodile so se mi številne ideje, ki sem jih združeval med seboj, dokler se mi ni porodila ideja o napravi, kjer postavi satnik na sredino, na vsaki strani pa so po tri vrtnalne glave s svedri, obrnjene druga proti drugi. To je bila groba zamisel, kako naj bi naprava delovala. Temu je sledilo reševanje podrobnosti, ki je terjalo sestavljanje podsklopov ter podiranje in ponovno sestavljanje naprave v drugačni obliki, dokler se ni izoblikovala končna oblika vrtnalnika.

Satnik postavi v ležišče na gibljivi mizi, kjer je fiksiran, mizo potisnem proti eni vrsti svedrov in izvrtam tri luknje v satniku, nato jo potisnem v drugo smer in izdelam tri luknje na nasprotni strani satnika. Satnik enkrat obrnem in postopek ponovim. Razpored žic v zažičenem satniku tvori dvojni W, ki daje satu večjo trdost. Dosežena je natančnost izvr-

tanih lukenj, tako po višini kot tudi po medsebojni razdalji. Vrtnalnik poganja trifazni električni motor moči 0,25 kW. Prenos vrtiljajev sem izvedel z okroglim jermenom, ki ga varim z lastno tehniko, saj predstavljeni način dobavitelja ne deluje dobro. Pogon vrtnalnih glav poteka preko gredi, ki ima na eni strani desno smer vrtenja, na drugi pa levo, zato so tam nameščeni svedri z levim korakom. Vsi gibljivi deli so zaščiteni, kar glede na pravilnik o varnosti strojev preprečuje morebitne poškodbe. Kapaciteta omenjene naprave za vrtanje je od 260 do 280 navrtanih satnikov na uro.

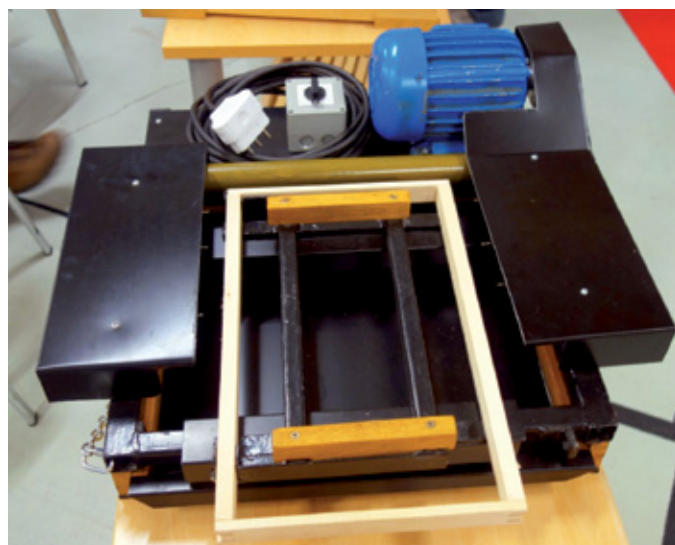

Foto: Simon Golob

Dolgojezična dišavka (*Osmia apicata*)

dr. Andrej Gogala

gogala62@gmail.com

Dolgojezične dišavke zbirajo hrano le na cvetovih rdečega korena (*Onosma*), rastline iz družine srhkolistnic. Ti cvetovi imajo zelo dolgo venčno cev iz zraslih venčnih listov, prašniki pa so pri vrhu zrasli v prašnični stožec in čebelarji zapirajo vhod v cvet. Medičino na dnu dolgega cveta lahko dosežejo le čebele z zelo dolgim jezičkom, in dolgojezične dišavke ga imajo. Ko je zložen ob telo, jim sega skoraj do konca zadka. Ob srkanju medičine se obesijo pod cvet in vanj iztegnejo dolgi jeziček. Do peloda, skritega v prašničnem stožcu, ne morejo zlesti. Zato med visenjem pod cvetom z nogami potresejo cvet, kar je slišati kot šelestenje papirja. Pelod se iz cveta vsuje na njihov trebuh in ga morajo nato le še postrgati v krtačko za prenašanje peloda, ki jo imajo na spodnji strani zadka. Dolgojezične dišavke so v Sloveniji razširjene le v Istri in na Krasu, saj so sredozemska vrsta. Zadnjih nekaj let jih ni bilo videti.

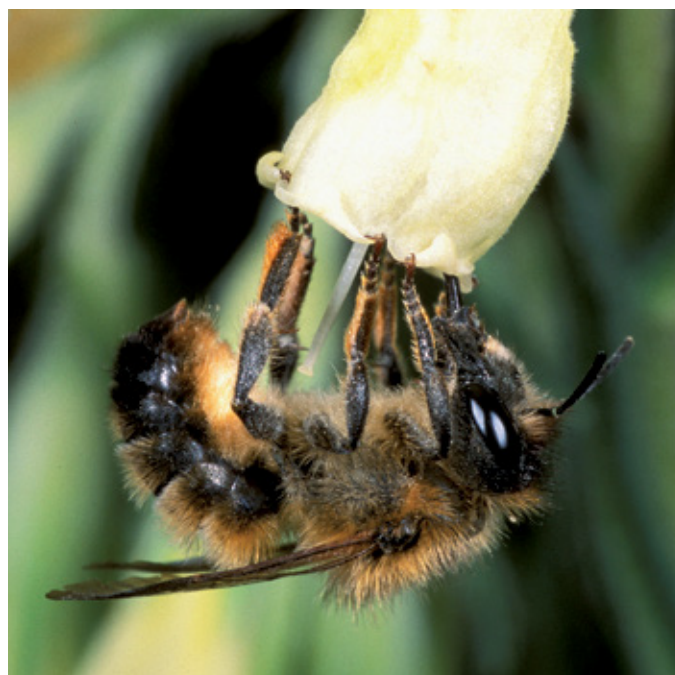

Foto: Andrej Gogala

Čebelarjeva opravila v maju

dr. Peter Kozmus – Pilštanj

peter.kozmus@czs.si

Maj je v čebelarstvu najlepši mesec. Čebele imajo na voljo veliko hrane v okolju, temperature pa razvoj dodatno podpirajo. V tem obdobju je veliko cvetlične paše ter na posameznih območjih še paša na robiniji. Ob primerni oskrbi in ob ugodnih vremenskih ter pašnih razmerah lahko čebele čebelarjem omogočijo prvo točenje.

V našem čebelarstvu, kjer večinoma čebelarimo s panji AŽ 11 + 3, se v tem mesecu najbolj posvečamo robinijevi paši. Čebele na robinijevo pašo prepeljemo med ali takoj po prvomajskih praznikih. V dnevih pred prevozom družinam dodam po tri satnice v izgradnjo. In sicer iz plodišča izvlečem dva pokrita sata zalege ter druge sate stisnem skupaj. Satnici vstavim na drugem položaju poleg sata s hrano. Odvzeta sata z zalego zadaj vstavim prečno (na toplo stavbo), za njima pa dodam tretjo satnico, ki mi služi kot pokazatelj razvoja družin. Družina ima sedaj 25 AŽ-satov. Ob obilnejšem cvetenju robinije družinam dodam še tri sate v medišču. To opravi tako, da tri najbolj polne sate z medom izvlečem iz medišča in jih umestim zadaj na toplo stavbo. Na njihova mesta umestim prazne sate in satnice. Panj ima sedaj skupno 28 satov.

Točenje medu

Konec cvetenja robinije ugotavljam s spremljanjem elektronske tehtnice, ki mi vsak večer pošlje podatke o teži panja. Po končani paši sledi točenje. V našem čebelarstvu točimo med doma, zato na dan točenja v dopoldanskem času iz panjev pobrem sate, ki so primerni za točenje, in jih zložim v zaboje. Zaboje zaprem in zložim v avtomobilsko prikolico in jih prepeljem domov. Pri točenju mi pomagajo člani družine, ki v veliki meri že vedo, kaj je njihovo opravilo. Sate vračam čebeljim družinam isti dan zvečer ali naslednje jutro.

Preprečevanje rojenja

Po robinijevi paši v našem okolju nastane krajše brezpašno obdobje. Travniki so v veliki meri pokošeni in naslednja paša, ki nastopi v juniju, je na lipi in kostanju. Zato lahko čebele zelo hitro preidejo v rojilno razpoloženje in pozneje v rojenje. Da to preprečim, po točenju robinije začnem narejanje rezervnih družin. Družinam odvzamem po dva sata pokrite zalege in ju premestim v 9-satne panje. Zraven dodam

Sati z akacijevim medom

Foto: Peter Kozmus

še sat medu in prazne sate. V sredino, med sata z zalego, pritrdim zrel matičnik iz lastne vzreje, če teh nimam dovolj, se dogovorim z vzrejevalcem. Narejence za najmanj en dan prestavim v hladno klet in jih na novo lokacijo prepeljem popoldan naslednji dan. Družinam žrela odprem proti večeru. Narejence preverim čez dva tedna. Pri tem me zanima, ali se je matica izlegla, oprasila ter če in kako zalega. Želim si, da se matice sprašijo s čim boljšimi troti. Družine, pri katerih ugotovim, da ni matice oz. da ni zalege, si označim in ob prvi priložnosti vstavim mlado opraseno matico. S takšnimi družinami do konca leta nimam veliko dela. Poskrbeti moram le za zdravljenje varoze in za krmljenje v jesenskem času.

Skrb za vzrejo kakovostnih trotov

Čebele v tem mesecu gradijo veliko trotovskih celic: pri naravni gradnji jih je pribl. 10 % od števila vseh celic. Seveda matica nikoli ne zaleže vseh trotovskih celic v družini, zato je trotov manj od števila trotovskih celic. Število zaleženih trotovskih celic v panju uravnavajo delavke s čiščenjem celic. V srednje močnih družinah ni več kot 2000 trotov, to je 4,8 % skupnega števila osebkov. Trotovina je pogostejše zgrajena na robovih gnezda, kjer je temperatura nižja kot v središču gnezda. V trotovskih celicah se varoje uspešneje razvijajo kot v delavski zalegi, zato je eden izmed apitehničnih ukrepov za zmanjševanje števila varoj odstranjevanje pokrite trotovske zalege iz panja. Ampak ali čebelje družine ne potrebujejo trotov? Ali jih res lahko brez škode odstranjujemo iz družin? Seveda ne. Troti, čeprav ne opravljajo panjskih opravil in ne nabirajo medu, opravljajo pomembno nalogo, brez katere čebele ne bi mogle preživeti. Troti z oprasovanjem matic omogočajo, da matice zalegajo oplojena jajčeca, iz katerih se razvijejo delavke.

Opraševanje matic

Pomemben del h kakovosti matic prispevajo troti, s katerimi se matice prašijo. Mlada matica postane spolno zrela približno en teden po izleganju in takrat lahko izleti iz panja na praho. Odleti popoldan, če so v okolju primerni pogoji:

- temperatura višja od 20 °C,
- vsaj delno jasno vreme,
- brezvetrje.

Ko so pogoji izpolnjeni, matica odleti na trotišča. Ob mejnih vrednostih matica sicer zleti iz panja, vendar se hitro vrne nazaj in čaka na primernejše pogoje. V povprečju se pari z 12 troti, ki prihajajo iz stojišč, ki so oddaljena več kot 1 km in manj kot 2 km od lokacije, s katere je izletela matica. Seveda se matica lahko pari s troti, ki so oddaljeni celo več kot 5 km, vendar so tovrstna parjenja v naravi redkost.

Foto: Peter Kozmus

Narejenci v čebelnjaku na novi lokaciji

Sam trotovino izrezujem le iz šibkejših in manj kakovostnih čebeljih družin, nikoli pa ne iz najboljših. Tako zagotavljam razvoj čim kakovostnejših trotov, kar bi po mojem mnenju morali početi vsi čebelarji. Z namensko vzrejo trotov iz najmočnejših in najboljših čebeljih družin na širšem območju bi bila možna selekcija čebel po očetovi strani.

Nova čebelarska namizna igra Beezness

Maja Budna, Anamarija Hauptman, Lea Briški in Manca Lovšin smo dijakinje 3. letnika Škofijske klasične gimnazije v Zavodu sv. Stanislava, ki v okviru projektne naloge ustvarjamo družabno igro, ki temelji na delu čebelarja. Predstavljamo vam novo družabno igro Beezness. Igro, s katero boste lahko svoje otroke navdušili nad čebelarstvom. V igri, ki je namenjena trem do petim igralcem, vsak izmed igralcev postane lastnik svojega čebelarstva. Igra je razdeljena na pet krogov, ki predstavljajo pet let. Vsako leto vsak igralec pošlje svoje čebele na različne pašne, kjer pridelujejo med. Na letni izkopiček medu pa vplivajo tudi vremenski pojavi in druge nadloge oziroma prednosti, ki si jih pridobimo v dražbi na začetku vsakega leta. Tako lahko z malo

sreče postanete najvplivnejši čebelar na trgu čebeljih pridelkov. Za več informacij nas spremljajte na naših družbenih omrežjih (Facebook: Beezness the Game, Instagram: Beezness the Game), na spletni strani beezness-game.com, če pa imate še kakšna dodatna vprašanja, pa nam lahko pišete na e-naslov: beezness.game@gmail.com.

Foto: Maja Budna

Maja Budna

Medeni biskvit z makom in ajdo

SESTAVINE: 150 g masla ali margarine, 200 g medu, 10 g vaniljevega sladkorja, limonina lupina, 20 ml ruma, 6 rumenjakov, 6 beljakov – sneg, 50 g sladkorja, 100 g ajdove moke ali tatarske ajdove moke, 5 g vinskega kamna ali pecilnega praška, 200 g mletega maka, 100 g kuhane ajdove kaše, 100 g rozin ali kandiranega sadja.

Čokoladni preliv: 100 g temne čokolade, 50 g masla ali margarine.

PRIPRAVA: Kašo skuhamo v mleku, ki mu dodamo malo soli. Penasto zmešamo maslo, dodamo med, vaniljev sladkor, limonino lupino, rum in rumenjake. Počasi primešamo ajdovo moko, presejano s praškom iz vinskega kamna. Iz beljakov in sladkorja stepemo trd sneg, ki ga narahlo in postopoma izmenjaje z makom vmešamo v masleno maso. Na koncu dodamo kuhano ajdovo kašo in rozine in ju vmešamo v maso. Stresemo v namazan in pomokan podolgovat pekač ter pečemo pri 170 do 180 °C predvidoma 30 do 40 minut. Ko je kolač pečen in ohlajen, ga prelijemo s čokoladnim prelivom.

Foto: Marija Horvat

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Avtorici recepta: Marija Horvat in dr. Blanka Vombergar, IC Piramida Maribor

Spominska slovesnost na svetovni dan čebel

ČD Anton Janša Breznica vabi na spominsko slovesnost ob Janševem rojstnem dnevu, in sicer v ponedeljek, 20. maja 2019, ob 18. uri. Prireditve bo na Breznici ob Janševem čebelnjaku, v primeru slabega vremena pa v kulturni dvorani. Nastopili bodo Pevski zbor OŠ Žirovnica, Dramska skupina dr. France Prešeren in ženski instrumentalno-pevski kvartet.

Po koncu prireditve bomo položili venec pred spomenik Antona Janše na Breznici. Vljudno vabljeni praporščaki, čebelarji in vsi ljubitelji čebel.

ČEBELARSKO DRUŠTVO
Antona Janše Breznica
Žirovnica 87, 4274 Žirovnica

ČD Antona Janše Breznica

Slovenija prepoznavna kot čebelarska država tudi po kakovostni opremi

Konec leta 2018 je bilo »čebelarsko« podjetje Logar Trade d.o.o. nominirano za gazelo 2018 za območje Gorenjske. Podjetja, ki se potegujejo za to nagrado, so najhitreje rastoča in imajo tudi širše družbeno poslanstvo, s čimer pripomorejo k razvoju slovenskega gospodarstva. Poleg nominacije za gazelo gorenjske regije pa je sočasno izšla tudi knjiga *Družinsko podjetništvo Slovenija 2018*, ki opisuje zgodbe desetih uspešnih družinskih podjetij v Sloveniji, med katerimi je tudi podjetje Logar Trade d.o.o. (www.ey.com/si/en/home/ey-family-business-book-2018), ki že več kot 40 let izdeluje vrhunsko čebelarsko opremo, ki jo izvaža v več kot 40 držav sveta. Njihovi izdelki slovijo kot eni izmed najkakovostnejših v celi Evropi, saj jih pri delu vodi slogan »Izdelano s smislom za detajle«.

Direktorja Zdravka Logarja smo ob teh uspehih povprašali, kako sprejema te uspehe in kakšne izzive vidi ob razglasitvi svetovnega dne čebel v prihodnje: »V podjetju sprejemamo take uspehe z velikim veseljem, ker nam to predstavlja tudi odraz našega trdega dela in močne volje. Obenem pa sta to za nas še večji izziv in gonilo, da bomo še naprej uspešno vodili podjetje, vlagali v razvoj ter skrbeli za zadovoljstvo zaposlenih na eni strani

Člani družine Logar, ki trenutno delajo v podjetju.

Foto: arhiv Logar Trade d.o.o.

ter kupcev na drugi. Naš cilj je tudi vedno večja prepoznavnost na tujih trgih. Svetovni dan čebel zagotovo ponuja veliko priložnosti za nadaljnji razvoj čebelarstva oz. čebelarskih dejavnosti, večjo prepoznavnost Slovenije kot čebelarske države, večjo prodajo slovenskega medu in čebeljih pridelkov ter večjo promocijo apiturizma.«

Marko Borko

42. ApiSlovenija z zanimivimi vsebinami za vso družino

16. in 17. marca 2019 sta v Celju potekala tradicionalna, že 42. zaporedna dneva čebelarstva, v sklopu katerih tradicionalno poteka tudi prodajna razstava čebelarske opreme in pripomočkov. Letos je na ogled svojo ponudbo postavilo več kot 75 domačih in tujih razstavljavcev.

Na odprtju je nastopil moški komorni pevski zbor ČZS s citrarko Evo Medved. Zbrane so nagovorili ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandra Pivec, evropski poslanec g. Lojze Peterle, predstavnik Celjskega sejma mag. Robert Otorepec in ne nazadnje tudi predsednik ČZS g. Boštjan Noč, ki o nerešenih čebelarskih problemih s strani države ni imel medenih besed. Njegov govor lahko poslušate na spletni povezavi www.czs.si/Admin/

Tudi Boštjan Romih obožuje slovenski med in kavo. Predstavitve projekta Pijemo kavo in čaj z medom na Festivalu kave v petek, 15. marca 2019.

Foto: Nataša Klemenčič Štrukelj

Foto: MB

Novinarska konferenca ČZS

Napihljivi čebelnjak

Sejemsko dogajanje na razstavnem delu

Foto: MB

Odprtje 42. ApiSlovenije v soboto, 16. marca 2019

load.php?sif_ob=2&sif_file=objave_podrobno_czs&sif_parent=9970.

Navedeni govorniki, ki so se jim pridružili še Aleša Mižigoj, direktorica Medexa, in Marija Merljak, svetovalka za zdravje prehrano, so na novinarski konferenci spregovorili tudi medijem. Osrednja tema je bila projekt *Pijmo kavo in čaj s slovenskim medom*, katerega cilj je, da bi prvo ponudili med in šele nato sladkor, saj z dodajanjem žličke medu dodamo tudi žličko zdravja. Slovenija naj tako postane še prepoznavnejša kot čebelarstva država. Pobuda, da pijemo kavo in čaj z medom, je že znanstveno dokazana boljša odločitev, pri kateri je treba vztrajati, da se uveljavi. Slovence je treba izobraziti, kaj je dobra, kakovostna in naravna hrana ter da tako popolnega živila, kot je med, v naravi ni.

Letošnja osrednja tema sobotnega strokovnega posveta je bila čebelarjeva produktivna odgovornost pri pridelavi čebeljih pridelkov s poudarkom na dobri čebelarški praksi pri nadzoru nad varojami in hudo gniloba. Čebelarji praktiki so predstavili svojo čebelarstvo in izkušnje. Pomembno sporočilo sobotnega dela posveta pa je bilo tudi to, da huda gniloba čebelje zalege lahko doleti vsakega čebelarja in da morebitno odkritje te bolezni ni sramota za čebelarja, ampak je sramotno, če čebelar bolezni ne prijavi oz. ne ravna pri njeni sanaciji v skladu z navodili pristojnih služb. Strokovni del nedeljskega posveta pa je bil namenjen predstavitvi različnih čebelarških praks, kjer so slušatelji lahko pridobili informacije o vseh priložnostih,

ki jih ponuja čebelarstvo, ter načinov oskrbe čebeljih družin. Ob tej priložnosti smo izdali tudi čebelarški zbornik, kjer so objavljena vsa strokovna predavanja.

Letos smo poskrbeli tudi za čebelarjeve družinske člane, saj so lahko v sklopu sejma ALTERMED prisluhnili predavanjem na temo urejanja okolice čebelnjaka z medovitimi rastlinami in izvedeli nekaj načinov uporabe čebeljih pridelkov v zdravilne in kozmetične namene.

ApiSlovenija poleg strokovnih vsebin in čebelarstva sejma ponuja tudi predstavitev tehnoloških izboljšav v čebelarstvu ter možnost za izmenjavo izkušenj in druženje s kolegi čebelarji, vsebine za vaše družinske člane, mlade čebelarje, zato največjega letnega srečanja čebelarjev tudi prihodnje leto ne zamudite.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Foto: MB

Levo: Za učence iz čebelarških krožkov je Zveza društev upokojencev Slovenije organizirala čebelarstvo ustvarjalne delavnice.

Desno: Obiskovalci so lahko na stojnici JSSČ prejeli dodatne informacije o aktualnih čebelarških zadevah. Potekalo je tudi svetovanje o prednostih medu, vključnega v sheme višje kakovosti, obiskovalci pa so se lahko tudi seznanili z delom terenske svetovalne službe.

Odkrili ploščo Antonu Janši v slovenskem jeziku

9. aprila 2019 smo na Dunaju v Avgartnu odkrili ploščo Antonu Janši v slovenskem jeziku. To so bile želje in sanje številnih rodov slovenskih čebelarjev, kajti plošča velikemu Slovencu na Dunaju v slovenskem jeziku je prava redkost. Na dogodku sta bila med drugimi prisotna tudi predsednika slovenskega in avstrijskega parlamenta ter še nekaj drugih politikov in visokih gostov!

Boštjan Noč, predsednik ČZS, je v govoru »politično elito« podučil, da se je že Marija Terezija zavedala pomena čebelarstva in je čebelarjem popol-

noma ukinila davke, jim brezplačno delila sladkor ... Izrazil je upanje, da bosta temu sledili tudi slovenska in avstrijska politika. Zahvalil se je državi Avstriji, veleposlaništvu Republike Slovenije na Dunaju, Občini Žirovnica za financiranje spominske plošče ter sodelavcem ČZS, ki so verjeli v ta projekt. Omenil je tudi g. Antona Špendova, ki je bil med najzaslužnejšimi, da je leta 1974 Avstrija priznala, da je bil

Foto: Barbara Dimc

Anton Janša Slovenec. Zaključil je z dobro znanimi besedami državne sekretarke Tanje Strniša »svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet« in da naj ta plošča krepi prijateljstvo med Slovenijo in Avstrijo.

Zahvala gre tudi vsem prisotnim čebelarjem, ki so se kljub zelo zgodnji uri udeležili slovesnosti.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Predaja paviljona Čebelji svet

V sredo, 21. marca 2019, je v Muzeju Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka v Mirni Peči potekal uradni dogodek ob postavitvi paviljona Čebelji svet. Paviljon, ki ga je oblikovalo Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in je gostoval širom sveta, je bil vzpostavljen z namenom ozavešanja javnosti o pomembnosti čebel

in drugih oprasovalcev za trajnostno kmetijstvo, zagotavljanje varnosti prehrane s hrano v svetu ter posledično za izboljšanje kakovosti življenja vsakega posameznika. Po praznovanju prvega svetovnega dneva čebel v letu 2018 je paviljon prešel v uporabo ČZS, JSSČ. Ta je na osnovi javnega poziva predala paviljon v nadaljnjo brezplačno uporabo ČD Novo mesto in Občini Mirna Peč. Poleg tega je ČZS muzeju predala tudi leseno maketo čebelnjaka Jana

Foto: M. Ž., Dolenjski list

Strgarja. Obiskovalci si lahko paviljon ogledajo brezplačno.

ČZS

Buča, medovita rastlina s široko uporabnostjo

V okviru projekta *Kar sejemo, to žanjemo* želimo s setvijo buč spodbuditi setev zanimive rastline, ki je koristna tako za čebele kot za druge oprasovalce. Pridelek pa je široko uporaben tako za živali kot tudi za ljudi.

Arheologi so pri izkopavanju v Mehiki odkrili najstarejša semena buč, ki segajo v sedmo tisočletje pred našim štetjem. Iz Srednje Amerike so buče Španci v 15. stoletju pripeljali v Evropo. Sprva so buče sejali za okras. Z njihovo selekcijo se je večala njihova uporabnost in postale so vse pomembnejša krma za domače živali, predvsem za prašiče. V 19. stoletju se je razširilo stiskanje olja iz semen buč. Danes so buče uporabne za

čebele (pomemben vir cvetnega prahu in medicine), živali in ljudi. V jesensko-zimskem času uporabljamo buče kot lepo dekoracijo tudi v svojih prostorih. Buče so v današnjem času cenjene, saj so vsestransko uporabne.

Priprava na setev buč hokaido

Gojenje buč ni težavno. Le na začetku zahtevajo nekaj oskrbe, saj imajo slabo tekmovalno sposobnost proti plevelom. V vrtu jim izberemo sončno lego, tla pa globoko humusna.

V posamezne sadilne lončke jih sejemo konec meseca aprila in na začetku maja, po eno do dve semeni na lonček. Seme hitro kali in sadike hitro rastejo. Presadimo jih na stalno mesto, ko poženejo prvi pravi list. Sredi maja lahko sejemo semena tudi ne-

Semena buč hokaido sta podarili:

posredno v gredo. Vedeti moramo, da buče potrebujejo toplo zemljo, zato jih na stalna mesta ne presadimo pred 15. majem, ko ni več nevarnosti za slano.

Kadar na vrtu nimamo dovolj prostora za gojenje buč, lahko buče posadimo na rob vrta ali izkoristimo kompostni kup. Lahko pa buče izkoristimo kot živo zastirko. Med mladimi sadikami redno odstranjujemo plevel, dokler rastlina ne preraste in prekrije tal. Med rastjo lahko pod buče položimo slamo, da ostajajo tla vlažna, plodovi kasneje pa niso umazani.

Buče cvetijo, ko se dan krajša, in so tako odlična paša za čebele in druge opraševalce. V jesenskem času plodo-

vi dozoriijo. Buče hokaido zrastejo do teže 3 kg in so okroglo-hruškaste oblike. Buče pobiramo skupaj s peclji, da ne poškodujemo plodov. Buče se tako odlično shranijo čez celo zimo. Najbolje je, da jih spravimo neposredno z vrta na hodnike, stopnišča ali na zastekljene terase, kjer ni pretoplo. Buče hokaido so odlična hrana v jesensko-zimskem času in popestrijo naše krožnike.

Letos smo projekt *Kar sejemo, to žanjemo* nadgradili kot primer dobre prakse in medsebojnega sodelovanja. Semena buč hokaido sta podarili Semenarna Ljubljana, d.o.o., in Semina, d.o.o. Semena buč bodo kmetijske šole, ki sodelujejo v projektu, posejale

na svoje vrtove, njive. Dijake in širšo javnost pa bodo seznanjali o pomenu buč v času cvetenja za čebele in kasneje o njihovi široki uporabnosti.

Osrednji dogodek projekta *Kar sejemo, to žanjemo* bo letos na Biotehniški šoli Ptuj v četrtek, 16. maja. Pomen sajenja hokaido buč bomo predstavili tako dijakom, širši javnosti kot novinarjem. Natančneje bosta predstavljeni tehnologija pridelave in tudi demonstracija sajenja buč na posestvu Biotehniške šole Ptuj, **šolsko posestvo Turnišče**, Zagrebška cesta 86. Vabimo vas na dogodek, da spoznate to čudovito medovito rastlino.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Pogovor s Sabino Pirš, novo najemnico Gostišča pri Čebelici

Sabina Pirš vam postreže kavo ali čaj s slovenskim medom.

Prosim, če se predstavite. Kdo ste, od kod prihajate in kaj je vaš moto življenja?

Sem Sabina Pirš, rojena v Ljubljani. Velik del svojega otroštva sem preživevala v kuhinji, saj je moja mama odlična kuharica in me je že kot otroka spodbujala k sodelovanju pri pripravi domačih kosil. Kmalu sem tudi jaz imela vse večje želje po kulinariki, in ko je prišel čas odločanja za srednjo šolo, sem takoj vedela, da se želim izobraževati na področju gostinstva in turizma. Svoje šolanje sem končala z odličnim uspehom, poleg tega pa sem bila v svoji generaciji izbrana tudi za najboljšo učenko za gostinstvo in turizem.

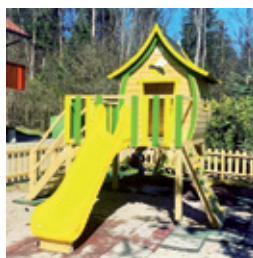
Kaj ste v življenju že počeli, vaše izkušnje?

Vedela sem, kaj hočem, vendar takrat še nisem imela pogojev za izpolnitev svoje velike želje in vizije, in to je imeti svoje gostišče. Zaposlila sem se kot gostinka v večji restavraciji. Imela sem srečo in naletela na zares dobre ljudi, od katerih sem se lahko veliko naučila, osebje me je lepo sprejelo in vodja mi je pustil tudi precej proste roke pri mojem delu, ne le to, zanimali so ga moji ideje in predlogi, in to mi je dalo še večjo motivacijo, da sem delila svoje znanje. Po treh mesecih dela obvezne prakse mi je lastnik gostišča povedal, da je z mano zelo zadovoljen, in mi ponudil delo vodje strežbe, ki sem ga jaz z največjim veseljem tudi sprejela. In tako se je začelo ... Vsak dan sem pridobivala nova znanja, nove izkušnje. Na tem področju sem postala močna in do mene so začele prihajati tudi ponudbe različnih gostincev, če bi jim pomagala pri odprtju novih restavracij. Tudi tega izziva sem se z veseljem lotila in na ta način po spletu okoliščin prišla tudi do vodenja svoje restavracije. Vedno pa sem iskala

nove izzive in tako sem poleg vodenja restavracije začela delovati tudi na področju sponzorstva in cateringa.

Kako to, da ste si za svoj naslednji cilj v življenju zadali obuditi in poživiti Gostišče pri Čebelici?

Glede na to, da se je gostišče, ki sem ga imela prej, prodalo, sem se odločila iskati novo primerno lokacijo za svoje delo. Imela sem veliko izkušenj, dobro ekipo in predvsem veliko voljo in željo za nadaljnje delo na tem področju. Gostišče pri Čebelici se mi je zdel lep in primeren izziv glede na moj koncept razmišljanja o gostinstvu in turizmu. Glede na to, da je notranji turizem v porastu, in glede na prečudovito lokacijo

Gostišče za vse priložnosti in vrste gostov

Foto: osebni arhiv

Dobra hrana je tam, kjer so doma dobri ljudje.

Gostišča pri Čebelici pa menim, da nas tukaj čaka lepa prihodnost in bomo lahko še veliko stvari nadgradili in obudili.

Kakšni so vaši načrti v Gostišču pri Čebelici, kaj boste tržili, na kaj boste dali poudarek?

Predvsem bo naš poudarek na tradicionalni sezonski slovenski hrani, nudili bomo malice, kosila, popoldanski ala carte, po naročilu bomo pripravljali tudi jedi izpod peke, v poletnih dneh pa bomo obudili letni žar. Na vikend kosila pa bomo dali še večji poudarek, saj si dolgoročno želimo biti ne le restavracija, ampak tudi destinacija, ki je prijazna družinskim izletom, zato smo obnovili tudi otro-

ško igrišče, v načrtu pa je še obnova letnega vrta. Poleg hrane bomo imeli v ponudbi tudi odlične tortice, sadne kupe in vse podobne osvežitve za prihajajoče poletne dni. Glede na to, da imamo veliko izkušenj z večjimi skupinami gostov, bo naš poudarek tudi na sprejemu zaključenih družb za različne priložnosti (poroke, krsti, rojstni dnevi, obhajila, obletnice in podobno). Prav tako si želimo privabiti tudi čim več hotelskih gostov in obuditi notranji turizem. V ta namen smo obnovili/renovirali vse sobe in za gostišče pridobili status treh zvezdic (***) apartma pa bomo še nekoliko nadgradili, da bo primeren za oddajo »poročnega suite apartmaja za mladoporočence«,

tako da bosta mladoporočenca po zabavi lahko pri nas tudi prespala.

Kje vidite možnosti sodelovanja s ČZS?

Predvsem je to enkratna priložnost pri kulinariki, in to bomo z veseljem izkoristili, saj bomo povezovali svoje jedi z medom, tako v imenu kot v okusih. Tudi gostom hotela bomo z veseljem predstavili čebelarstvo, jih pogostili z medenimi hišnimi specialitetami, da jim bo obisk našega gostišča nekaj posebnega in še dolgo lep spomin.

Kakšna hrana bo prioriteta na krožniku Gostišča pri Čebelici?

Naš meni je prilagojen vsem okusom, vsekakor pa bo velik poudarek na tradicionalni slovenski hrani, ki bo odvisna od sezone, tako boste na naših krožnikih lahko našli krvavice, pečenice, pečenke, ajdove žgance, domače skutne štruklje, domačo potico, jabolčni zavitek in še in še ... Naša ciljna skupina so gosti, ki si želijo prijetnega ambience in okusne hrane, pohodniki, kolesarji, motoristi, družine, zaključene družbe ... in za prav vsakega od naštetih se bomo posebej potrudili. Naš slogan je: »Dobra hrana je tam, kjer so doma dobri ljudje.«

Pogovarjala se je Barbara Dimc.

Certificiranje ponudnikov čebelarskega turizma

ČZS si prizadeva za razvoj in uveljavitev čebelarske turistične ponudbe, ki postaja redna ponudba slovenskega turizma. Letos nadaljujemo program

certificiranja ponudnikov čebelarskega turizma. V ta program se lahko vključijo vsi zainteresirani čebelarji, ki se že ukvarjajo s čebelarsko turistično ponudbo, in tudi tisti, ki to načrtujejo. Vse zainteresirane čebelarje oziroma ponudnike čebelarskega turizma vabimo, da do najpozneje **1. septembra**

2019 na naslov ČZS posredujejo predpisano pisno izjavo o sodelovanju v programu certificiranja ponudnikov čebelarskega turizma v letu 2019, ki je dostopna na spletni strani ČZS. Za več informacij smo vam na voljo na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Državno senzorično ocenjevanje medu 2019

K sodelovanju vabimo izvajalce letošnjih senzoričnih ocenjevanj medu, ki bodo ocenjevanje izvedli in ocenjevali v skladu s Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu (UO ČZS, 2014) in **ki želijo v letu 2019 sodelovati tudi na senzoričnem ocenjevanju za izbor državnega prvaka**. Letos

bo ocenjevanje potekalo v naslednjih kategorijah: akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev, smrekov, hojev, ajdov in gozdni med ter med oljne ogrščice. Zainteresirani izvajalci morajo na naslov ČZS, Brdo 8, 1225 Lukovica, ali na e-naslov barbara.dimc@czs.si najpozneje do **15. junija 2019** posredovati naslednje podatke: razpisano kategorijo senzoričnega ocenjevanja (slovensko, mednarodno), datum, kraj in ure sprejemanja vzorcev, datum senzorič-

nega ocenjevanja medu, datum sklepnih slovesnosti, višino kotizacije ter ime in priimek osebe za stik za dodatne informacije. Izvajalci senzoričnih ocenjevanj, ki prijave ne bodo oddali pravočasno in ocenjevanja ne bodo izvedli v skladu z veljavnim Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu, v tem letu ne bodo mogli sodelovati na državnem senzoričnem ocenjevanju.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Je tudi enotna matičnica priložnost?

Pisal se je torek, 27. novembra 2018, ko se je sestala komisija za vzrejo čebeljih matic pri ČZS in sklenila, da se do letnega srečanja vzrejevalcev matic 2019 pripravi predlog izdelave enotne matičnice. 7. februarja 2019 smo predstavili predloge izdelave matičnic na srečanju vzrejevalcev matic. Skupina vzrejevalcev matic je verjela v enotno izdelavo matičnic s potiskom, ki se bo

od tujih ločila že na prvi pogled. Sedaj vas obveščamo, da **ima skupina registriranih vzrejevalcev matic enotne matičnice**, ki so potiskane z logotipom AC (AUTHENTIC CARNIOLAN) in pripisom *Bred in Slovenia*. Kranjska čebela letos obeležuje 140-letnico, ko jo je Pollmann prvič opisal in poimenoval. Tako si matica kranjske čebele zasluži posebno prepoznavnost tudi v tujini, saj jo prepoznajo po njeni delavnosti, predvsem pa po marljivosti. Skupaj verjamemo v še eno čebelarsko zgodbo

Foto: Tomaž Samec

in vzrejevalci matic so dokazali, da delujejo enotno kot čebelja družina.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Prenovljen izbirni predmet Čebelarstvo

Posodobitev učnega načrta za izbirni predmet Čebelarstvo je od novembra 2016 do januarja 2018 pripravljala delovna skupina v sestavi: mag. Aleš Rodman, ČZS; dr. Danilo Bevk, Nacionalni inštitut za biologijo; Pavel Bone, Gimnazija Nova Gorica; Marko Borko, ČZS; Vladimir Fajdiga, ČZS; Dušan Kaplan, ČZS; mag. Minka Vičar, predmetna skupina za biologijo, Zavod RS za

šolstvo; mag. Mojca Šegel, OŠ Vitanje; Andreja Smrdelj, OŠ Dekani. Strokovno so ga recenzirali: izredni prof. dr. Janko Božič, Biotehniška fakulteta; Janez Gregori, Prirodoslovni muzej Slovenije; mag. Marko Hrastelj, Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma. Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je 21. junija 2018 soglasno sprejel posodobljeni učni načrt ČEBELARSTVO, ki je bil kasneje objavljen tudi na spletni strani ministrstva za šolstvo: [\[ka/predmeti_izbirni/Cebelarstvo_izbirni.pdf\]\(#\). Veseli nas, da se je v šolskem letu 2018/2019 že povečalo število šol, ki izvajajo izbirni predmet Čebelarstvo, in sicer je to deset šol: OŠ Ob Dravinji Slovenske Konjice, OŠ Šmarje pri Jelšah, OŠ Videm pri Ptuj, OŠ Dekani, OŠ Mala Nedelja, OŠ Srečka Kosovela Sežana, DOŠ 1 Lendava, OŠ Mislinja, OŠ Selnica ob Dravi, OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče. Upamo, da se za izvajanje Čebelarstva kot izbirnega predmeta v prihodnje odloči še več šol.](http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetlet-</p>
</div>
<div data-bbox=)

MB

Se zanimате za pridelavo cvetnega prahu? Vabljeni, da se udeležite seminarja

ČZS, JSSČ, pripravlja seminar o tehnologiji pridobivanja cvetnega prahu. Seminar bo obsegal tako teoretično kot tudi praktično izobraževanje, na njem pa se boste seznanili s pomenom cvetnega prahu, biološkimi osnovami pridobivanja cvetnega prahu, s tehnologijo pridobivanja cvetnega prahu osmukanca

in njeno problematiko, s pridobivanjem izkopenca, postopki ravnanja s cvetnim prahom po odvzemu, skladiščenjem in označevanjem pridelka ter uporabo. Potrdilo o udeležbi na seminarju bodo prejeli le tisti slušatelji, ki se bodo udeležili vseh osmih ur izobraževanja. Seminar bo potekal predvidoma konec maja oz. v prvi polovici meseca junija v prostorih Čebelarskega centra na Brdu pri Lukovici in v čebelnjaku Hofer. Na seminar se lahko prijavite na e-naslovu nataša.lilek@czs.si ali po tel. št.: 040/436 519,

kjer lahko dobite tudi dodatne informacije. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), **ali imate izkušnje s pridobivanjem cvetnega prahu ali ne**, tel. št. in e-naslov. Prijave zbiram do **20. maja 2019**. Največje število udeležencev je 50, zato pohitite s prijavo! Natančen urnik z datumi in kraji bodo vsi prijavljeni kandidati prejeli po e-pošti pred začetkom tečaja.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Seminar o pridobivanju medu

ČZS, JSSČ, razpisuje 13-urni seminar o pridobivanju medu. Na njem bomo obravnavali osnove zakonodaje in ustreznost pripomočkov pri pridobivanju medu, določali bomo vrste medu, spoznavali tehnologijo pridobivanja medu, točili med, seznanili pa se bomo tudi z označevanjem in s trženjem

medu. Seminar bo potekal predvidoma maja in junija na Lukovici. Na seminar se lahko prijavite mag. Andreji Kandolf Borovšak, in sicer na e-naslovu kandolf@czs.si. Seminar je namenjen **začetnikom in čebelarjem z nekajletnimi izkušnjami**. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), tel. št. in e-naslov ter koliko let čebelarite in v kakšnem panjskem siste-

mu. Te podatke potrebujemo, da bomo lažje oblikovali skupine udeležencev s približno izenačenim predznanjem. Prijave zbiram do 7. maja 2019. Število prijav je omejeno, zato pohitite! Predvidoma se bo seminar začel 13. maja. Natančen urnik z datumi bodo vsi prijavljeni kandidati prejeli po e-pošti pred začetkom seminarja.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Seminar o gozdnem medenju

Opazovalno-napovedovalna služba razpisuje dva seminarja o gozdnem me-

denju s terenskim ogledom. Prvi bo v sredo, 5. junija 2019, na območju Čebelar-skega društva Ponikva, oseba za stik je g. Rojs 041/826 690. Zbrali se bomo ob 15.00 na železniški postaji v Poljčanah. Drugi

seminar bo potekal 13. 6. 2019 na območju Čebelarskega društva Cerkno, oseba za stik je g. Pegan 031/292 577. Zbrali se bomo ob 16.00 pri čebelnjaku OŠ Cerkno. Aleš Bozovičar, vodja ONS

Seminarji za čebelarje

ČZS, JSSČ, razpisuje seminarje za čebelarje:

Šesturni seminar o apitehničnih ukrepih. Seminar obsega tri šolske ure teoretičnega in tri šolske ure praktičnega izobraževanja. Na seminarju se boste seznanili z osnovami biologije čebel, biologijo varoj, diagnostiko in apitehničnimi ukrepi. Seminar bo potekal **15. maja 2019 ob 17. uri, teorija, 16. maja 2019 ob 15. uri pa praksa** v Selu pri Otovcu v Čebelarskem domu ČD Črnomelj in bližnjem čebelnjaku.

2-krat šesturni seminar o čebelarjenju v LR-panju. Seminar obsega tri šolske ure teoretičnega in tri šolske ure praktičnega izobraževanja, na

njem pa bomo obravnavali zgodovino LR-panja, temeljna načela čebelarjenja z LR-panjem, izvajanje apitehničnih ukrepov v LR-panju in načine zatiranja varoj v LR-panju. Seminar bo prvič potekal **22. maja 2019 ob 17. uri, teorija, 23. maja 2019 ob 15. uri pa praksa**, drugič pa **12. junija 2019 ob 17. uri teorija, 13. junija 2019 ob 15. uri praksa**, vsakič v Selu pri Otovcu v Čebelarskem domu ČD Črnomelj in bližnjem čebelnjaku.

2-krat šesturni seminar o vzreji matic v svojem čebelarstvu. Po programu bodo v okviru seminarja izvedene tri ure teoretičnega in tri ure praktičnega izobraževanja. Na njem se boste seznanili s selekcijo, z odbiro družin in načini vzreje matic v lastnem čebelarstvu. Seminar bo prvič potekal

29. maja 2019 ob 17. uri, teorija, 30. maja 2019 ob 15. uri pa praksa, drugič pa **5. junija 2019 ob 17. uri teorija, 6. junija 2019 ob 15. uri praksa**, vsakič v Selu pri Otovcu v Čebelarskem domu ČD Črnomelj in bližnjem čebelnjaku.

Na seminarje se lahko prijavite (potrebna je poprejšnja registracija) na e-naslovu vlado.augustin@czs.si ali po tel. št.: 040/436 516. Na tej telefonski številki lahko dobite tudi dodatne informacije. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), čebelarsko društvo, koliko let čebelarite, svojo tel. št. ali št. GSM in e-naslov. Ker se bo seminarja lahko udeležilo največ 12 slušateljev, pohitite s prijavo!

Vlado Augustin, svetovalec JSSČ

Seminarji za čebelarje

ČZS, JSSČ, razpisuje seminarje za čebelarje:

Dva šesturna seminarja **Tehnologija čebelarjenja v AŽ-panju.** Po programu bodo v okviru seminarja izvedene tri ure teoretičnega in tri ure praktičnega izobraževanja. Obravnavali bomo zgodovino in lastnosti AŽ-panja ter temeljna načela čebelarjenja v njem. Seminar bo potekal **14. maja 2019 ob 16. uri (teorija) in 15. maja 2019 ob 15. uri (praktični del), drugič pa 21. maja 2019 ob 16.**

uri (teorija) in 23. maja 2019 ob 16. uri (praktični del). Seminar se bo izvajal v prostorih Čebelarskega centra na Brdu pri Lukovici in v bližnjem čebelnjaku.

Šesturni seminar **Apitehnični ukrepi.** Seminar obsega tri šolske ure teoretičnega in tri šolske ure praktičnega izobraževanja, na njem pa bomo obravnavali pomen in način izvajanja apitehničnih ukrepov v AŽ-panju. Seminar bo potekal **27. maja 2019 ob 16. uri (teorija) in 28. maja 2019 ob 16. uri (praktični del).** Seminar se bo izvajal v prostorih Čebelarskega centra

na Brdu pri Lukovici in v bližnjem čebelnjaku.

Na seminarja se lahko prijavite na e-naslovu simon.golob@czs.si ali na tel. št.: 030/604 015. Na tej telefonski številki dobite tudi dodatne informacije. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), čebelarsko društvo, koliko let in s koliko družinami čebelarite, svojo tel. št. in e-naslov. Ker se bo seminarja lahko udeležilo največ 12 slušateljev, pohitite s prijavo!

Simon Golob, svetovalec JSSČ

Delo terenskih svetovalcev v mesecu veliki traven

Mesec maj ali veliki traven je peti mesec v gregorijanskem koledarju in je že v polnem razcvetu. Čebelarji imamo s čebelami že polno dela, saj jim je treba povečevati prostor za njihov nemoten razvoj. Če jim bomo nudili ugodno bivališče za njihov nemoten razvoj, nam bodo vrnille z obilo čebeljih pridelkov, le če nam bo

narava naklonjena. Seveda se pri samem delu tudi kje zaplete in nasvet poiščemo pri terenskih svetovalcih v čebelarstvu.

Čebelarji pri pregledih čebeljih družin ne smemo pozabiti pozornosti posvečati tudi obarvanosti obročkov na zadku čebel. Če imate tudi s tem težavo, pokličite terenskega svetovalca in skupaj z njim preverite stanje v svojih čebeljih družinah. Trenutno svetovalci opravljajo svetovanja glede morfološke

čistosti čebeljih družin, in če v določeni čebelji družini opazijo več kot 2 % čebel z rumenimi obročki, svetujejo zamenjavo matice. Tako čebelar prejme brezplačno matico za zamenjavo v čebelji družini, v kateri so prisotne čebele z rumenimi obročki. Ob tem sporočamo, da bodo do brezplačnih matic upravičeni le čebelarji, ki imajo v registrih kmetijskih gospodarstev urejene vpise.

Terenskega svetovalca v čebelarstvu lahko pokličemo tudi v primeru terenske analize medu. Vašemu vzorcu medu bo določil vsebnost vode in električno prevodnost. Pri-dobljeni podatek vam bo v pomoč pri določanju izvora medu. Prav tako

lahko skupaj preverita točnost obveznih podatkov na nalepkah za med in preverita še izpolnitev čebelar-ske dokumentacije.

V tem mesecu poleg svetovanja čebelarjem na terenu izvajajo tudi delavnice, ki so namenjene vsem čebe-

larjem. Seznam delavnic je objavljen v nadaljevanju. Čebelarska društva, ki želite, da se na vašem območju izvede delavnica, pokličite na tel. št. 040/436 517 in se dogovorite za izvedbo delavnice na svojem območju.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Urnik svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v maju

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
7. maj	16.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in osnovna odbira	Vinko Sajtl	Zbirno mesto parkirišče pri cerkvi Gor. Gradišče	g. Sajtl 030/604 053
7. maj	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in izpolnjevanje obrazcev v SDHNC	Janez Markič	KS Filipiča, Naklo	g. Markič 031/365 021
7. maj	17.00	Rejski program in osnovna odbira v čebelarstvu	Roman Marinko	ČD Krim, Preserje	g. Peček 041/482 492
7. maj	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Franc Kobe	Kmetijska šola Grm Novo mesto	g. Kobe 041/940 606
7. maj	19.00	Rejski program in osnovna odbira	Franc Kobe	Kmetijska šola Grm Novo mesto	g. Kobe 041/940 606
8. maj	18.00	Izpolnjevanje obrazcev SDHNC ter pridelava medu in kakovostne sheme medu	Martin Čuš	V prostorih ČD Ptuj, Trstenjakova, Ptuj	g. Čuš 030/604 071
10. maj	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in osnovna odbira	Roman Marinko	ČD Borovnica	g. Jereb 051/281 087
23. maj	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu (vzreja čebeljih matic za lastne potrebe)	Anton Sušl	Slapenski most, Vipava	g. Sušl 041/613 595
23. maj	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Franc Kobe	Kmetijska šola Grm Novo mesto	g. Kobe 041/940 606
23. maj	19.00	Pridelava medu in sheme kakovosti	Franc Kobe	Kmetijska šola Grm Novo mesto	g. Kobe 041/940 606
26. maj	9.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in izpolnjevanje obrazcev v SDHNC	Peter Babnik	Na društvenem čebelnjaku v Vojniku	g. Babnik 041/211 295
27. maj	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in izpolnjevanje obrazcev v SDHNC	Franc Tratnjek	Biotehniška šola Rakičan (zbirno mesto šolski čebeljak)	g. Tratnjek 041/606 013

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 3. 2019 do 20. 4. 2019

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bohor – Planina pri Sevnici	-1,9	Ni medilo
Braslovče	-0,4	Ni medilo
Brežice	-0,6	Ni medilo
Čentiba – Lendava	3,9	Divja češnja, regrat
Činžat – Lovrenško Pohorje	-3,6	Ni medilo
Dekani – Koper	-0,9	Ni medilo
Dolenjske Toplice	-4,7	Ni medilo
Ilirska Bistrica	-1,4	Ni medilo
Kojško – Podsobotin	-0,7	Ni medilo
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	-1,1	Ni medilo
Kozarišče – Loška dolina	-5,8	Ni medilo
Kozjak – Radlje	-1,9	Ni medilo
Kranjska gora	-4,2	Ni medilo
Kresnice – Kresniški vrh	-2,5	Ni medilo
Krim – Kurešček	-2,2	Ni medilo
Ljubljana – mesto	-1,1	Ni medilo
Ljutomer	2,3	Divja češnja, regrat
Mali Bakovci – Prekmurje	0,9	Divja češnja, regrat
Malič – Laško	1,6	Divja češnja, regrat
Menišija – logaška planota	-2,4	Ni medilo

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Metlika – Bela krajina	0,9	Divja češnja, regrat
Murska Sobota	0,6	Divja češnja, regrat
Oplotnica – Slovenska Bistrica	-2,1	Ni medilo
Podstenice – Kočevski rog	-3,9	Ni medilo
Polhov Gradec – Podreber	-2,8	Ni medilo
Poljane – Raca gora	-4,4	Ni medilo
Prebold – Vransko	-1,1	Ni medilo
Ruško Pohorje – vrh	1,6	Divja češnja, regrat
Šempeter – Goriško	-0,1	Ni medilo
Šenčur – Kranj	-2,4	Ni medilo
Sevniško – Krško	0,3	Divja češnja, regrat
Slovenske gorice – Lenart	0,1	Divja češnja, regrat
Šmarje pri Jelšah – Šentjur	2,4	Divja češnja, regrat
Tolminsko – Kanalsko	-0,2	Ni medilo
Travna gora – Velika gora	-2,3	Ni medilo
Trnovski gozd	-3,4	Ni medilo
Veliki Boč – Kozjak	-2,2	Ni medilo
Zavrč – Haloze	3,0	Divja češnja, regrat, sadno drevje
Žužemberk	-3,7	Ni medilo

Nadaljevalni tečaji za čebelarje začetnike

ČZS pripravlja več samoplačniških nadaljevalnih tečajev za čebelarje začetnike, ki bodo potekali maja in junija 2019 na različnih lokacijah po Sloveniji pod vodstvom predavateljev Franca

Kobeta, Braneta Borštnika, Franca Podrižnika, Štefana Šemna, Marije Sivec in Vladimirja Fajdige. Tečaj obsega osem šolskih ur praktičnega usposabljanja. Na njem se boste seznanili s čebelarско opremo in pristopom k čebelarstvu, z oceno moči in urejanjem čebelarje družine, izdelavo narejencev in ometencev, oskrbo rojev in izrojencev,

s tehnologijo pridelave čebeljih pridelkov ter pripravo čebelje družine na prezimovanje. Cena tečaja je za člane ČZS 100,00, za nečlane 110,00 EUR/osebo. Podrobnejša najava tečajev z urniki in spletnim prijavnim obrazcem bo objavljena na začetku maja na spletni strani ČZS.

ČZS

Vpis v tečaj apiterapije

Vpis v 110-urni tečaj apiterapije I poteka od 1. marca do predvidoma 20. oktobra 2019 oziroma do zapolnitve prostih mest (predvidoma 40 udeležencev). Tečaj se začne v soboto, 19. oktobra 2019. Predavanja bodo pote-

kala v Mariboru ob sobotah in nedeljah po vnaprej pripravljenem urniku. Tečaj je namenjen zdajšnjim ali prihodnjim članom Sekcije apiterapevtov Slovenije. Pogoji za vpis so končana srednješolska izobrazba in čebelarstvo predznanje. Informacije o usposabljanju,

prijavnico in urnik lahko najdete na spletni strani www.czdm.si v rubriki Izobraževanja. Za vse dodatne informacije nam lahko pišete na zveza@czdm.si ali na tajnistvo@czdm.si

Sekcija za apiterapijo Slovenije,
ČZD Maribor

Urniki usposabljanj v maju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja ob-**

vezno prinesiti izkaznico ČZS! Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. Na

usposabljanja o Apitehničnih ukrepih, Smernicah dobrih higienskih navad (osnovne in obnovitvene) s seboj obvezno prinesite veterinarski dnevnik.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
6. maj	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Kulturni center Rogaška Slatina, soba 34, Celjska cesta 3a, Rogaška Slatina	g. Janžek 031/608 879
7. maj	16.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v ekološkem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	mag. Ivo Planinc	čebelnjak, g. Oskar Sovdat, Ravni laz 13a, Bovec	g. Planinc 041/740 805
9. maj	17.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	Lucija Žvokelj	Veterinarska fakulteta, Gerbičeva 60, Ljubljana	ga. Žvokelj 041/650 158
10. maj	17.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v ekološkem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	mag. Ivo Planinc	Šolski čebelnjak, OŠ Frana Erjavca, Kidričeva 36, Nova Gorica	g. Planinc 041/740 805
11. maj	9.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v ekološkem čebelarstvu; Varoza – pravna podlaga, sledljivost uporabe zdravil in farmakovigilanca; praktično izobraževanje*	Alenka Jurić	Čebelarški dom Hrastnik, Ulica prvoborcev, Hrastnik	ga. Jurić 041/900 005
13. maj	17.00	Izobraževanje čebelarjev začetnikov, 2. del: Varoza čebel; praktično izobraževanje*	Alenka Jurić	Čebelnjak ČD Vojnik, Cesta talcev 51, Vojnik	ga. Jurić 041/900 005
14. maj	17.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	Lucija Žvokelj	G. Vodičar, Bruhanja vas 30, Videm - Dobrepolje	ga. Žvokelj 041/650 158
15. maj	16.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Ivo Planinc	Srednja Kanomlja 66, Spodnja Idrija	g. Planinc 041/740 805
16. maj	16.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	Mateja Ratiznojnik	NVI Murska Sobota, Noršinska 35, Murska Sobota	ga. Ratiznojnik 031/622 730
16. maj	17.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	Lucija Žvokelj	Učni čebelnjak ČD Kočevje, Rožna ulica, Kočevje	ga. Žvokelj 041/650 158
17. maj	16.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	Alenka Jurić	Čebelnjak ČD Laško pri OŠ, Šentrupert 89, Laško	ga. Jurić 041/900 005

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
17. maj	16.00	Izobraževanje čebelarjev začetnikov; 1.del: Zdravstveno varstvo čebel – splošni del; 2.del: Varoza čebel*	Anita Vraničar Novak	Župnija Črnomelj, Ulica Mirana Jarca 5, Črnomelj	ga. Vraničar Novak 041/649 495
17. maj	17.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Ivo Planinc	Knjižnica Bena Zupančiča, Trg padlih borcev 5, Postojna	g. Planinc 041/740 805
18. maj	8.00	Izobraževanje čebelarjev začetnikov, 1. del: Zdravstveno varstvo čebel – splošni del, 2. del: Varoza čebel*	mag. Mira Jenko Rogelj	Dom čebelarjev Brode, Brode 37, Škofja Loka	ga. Jenko Rogelj 041/645 769
21. maj	9.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v ekološkem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	Alenka Jurić	Turistična kmetija Ramšak, Podolševa 13, Solčava	ga. Jurić 041/900 005
22. maj	16.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	mag. Mira Jenko Rogelj	čebelnjak g. Jožeta Klemenčiča za cerkvijo na Tenetišah, Golnik	ga. Jenko Rogelj 041/645 769
22. maj	17.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu; praktično izobraževanje*	Alenka Jurić	Čebelnjak ČD Vojnik, Cesta talcev 51, Vojnik	ga. Jurić 041/900 005
23. maj	17.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica	Marija Sivec	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	ga. Smrdelj 041/613 067

* Program izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel (vsi izvajalci so dr. vet. med.). ** Usposabljanja iz Programa ukrepov na področju čebelarstva.

Čebelarstvo in vzreja matic
Jožica in Jožef Tratnjek
 Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775,
 e-pošta: joze.tratnjek@siol.net

Vzreja matic JOŽE HERBAJ
 Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE
 Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980
 Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

Vzreja matic BUKOVŠEK
 – od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28
Gsm: 031/027 780

Golo Brdo 19
 1215 Medvode

VZREJA ČEBELJIH MATIC

 Čebelarstvo Vidovič

Jože Vidovič
 Apače 300
 2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 20-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827
www.cebelaarstvo-vidovic.si

FTN d.o.o.
 Nad izviri 34
 2204 Miklavž na Dravskem polju
 Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

 02/62-96-226 www.trgovinica.si

Mali oglasi

KUPIM

Ometalnik za čebele, električni 12-V ali lijakasti INOX, tel.: 041/432 037.

ODDAM

Čebelnjak na lepem kraju v gozdu, tel.: 031/429 193.

PRODAM

Sveže zamrznjen cvetni prah, tel.: 031/312 955.

Propolis, 2,5 kg, tel.: 041/858 736, 07/495 76 45.

Akacijev med ter čebelje družine na 9 in 10 AŽ-satih, s panji ali brez (okolica Sevnice), tel.: 041/228 594.

Akacijev in cvetlični med v sodih, lastna pridelava, SMGO, tel.: 041/588 379.

Akacijev, cvetlični, lipov in kostanjev med, možna dostava, tel.: 031/651 378.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in ajdov med, tel.: 041/784 775.

Lipov med v kozarcih ali v sodih po 40 kg, SMGO, tel.: 041/250 200.

Tri lepe čebelje družine na AŽ-7-satarjih, tel.: 041/689 055.

Močne čebelje družine na 6 in 7 satih, z lanskimi maticami, tretirane z oksalno kislino (okolica Grosuplja), tel.: 041/540 151.

Močne čebelje družine na 7 AŽ-satih (Ilirska Bistrica), tel.: 041/523 889.

Pet čebeljih družin na AŽ-satih, lahko s panji, ter nekaj družin na nakladnem satju (okolica Komen-de), tel.: 041/796 269.

Pet močnih čebeljih družin na LR-satih, z lanskimi maticami, tretirane proti varoju, možna tudi dostava po Sloveniji, tel.: 031/391 818.

Šest čebeljih družin na 7 in 9 satih, tel.: 031/845 108.

Šest čebeljih družin na 10 AŽ-satih (okolica Tolmin), tel.: 051/726 980.

Šest čebeljih družin na 7 satih z lanskimi maticami ter akacijev, cvetlični, gozdni in hojev med (okolica Ptuja), tel.: 041/891 691.

Devet čebeljih družin na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (Kočevje – Kostel), tel.: 041/530 757.

10 čebeljih družin na AŽ-satih (okolica Trojan), tel.: 040/508 856.

10 čebeljih družin na 7 AŽ-satih (Bohinj), tel.: 051/364 125.

10 čebeljih družin na 7 AŽ-satih, zdravljenih z oksalno kislino (Sevnica), tel.: 041/215 279.

10 čebeljih družin na 7 AŽ-satih, od tega 4 v 10S AŽ-panjih, lanske matice (okolica Ptuja), tel.: 040/269 204.

10 čebeljih družin na LR-satih, z lanskimi maticami, (Semič), tel.: 051/686 839.

15 čebeljih družin z lanskimi maticami, zdravljenih z organskimi kislinami (Zasavje), tel.: 041/679 011.

30 zdravih, močnih čebeljih družin na AŽ-satih (okolica Maribora), tel.: 030/925 914.

Nekaj čebeljih družin na AŽ-satih ter lipov med (Štajerska), tel.: 041/805 876.

Nekaj čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 041/603 073.

Nekaj čebeljih družin na 5 in 7 AŽ-satih (okolici Lukovice pri Domžalah), tel.: 041/543 825.

Nekaj čebeljih družin na 7 AŽ-satih (okolica Kočevja), tel.: 041/209 494.

Nekaj čebeljih družin na 7 AŽ-satih (Horjul), tel.: 041/241 788.

Nekaj čebeljih družin na 9 AŽ-satih (Primorska), tel.: 031/643 925.

Čebelje družine (okolica Ptuja), tel.: 031/274 933.

Čebelje družine na AŽ-satih (okolica Ljubljane), tel.: 041/759 100.

Čebelje družine na AŽ-satih, s panji ali brez (okolica Sevnice), tel.: 041/927 840.

Čebelje družine na AŽ-satih (Notranjska), tel.: 031/251 826 (po 15.00).

Čebelje družine na AŽ-satih ter nekaj AŽ-satnic (okolica Senovega), tel.: 031/537 145.

Čebelje družine na AŽ- in LR-satih, cvetlični med in propolis, tel.: 041/661 576.

Čebelje družine na AŽ- in 2/3 LR-satih, lahko izdam račun (okolica Kamnika), tel.: 051/847 703.

Čebelje družine na AŽ- in 2/3 LR-satih, lahko z LR-panji (Bela krajina), tel.: 040/888 979.

Čebelje družine na 5 in 6 AŽ-satih (Goriško), tel.: 041/704 233.

Čebelje družine na 5, 6 in 7 AŽ-satih (Ribnica na Dolenjskem), tel.: 031/655 986.

Čebelje družine na 6 LR-satih, tel.: 031/712 876.

Čebelje družine na 6, 7, 9 ali 10 AŽ-satih (Begunje na Gorenjskem), tel.: 041/633 185.

Čebelje družine na 7 satih (okolica Novega mesta), tel.: 041/219 436.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, tel.: 031/381 124.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (Domžale), tel.: 041/329 116.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih (Prekmurje), tel.: 041/343 535.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ- in 2/3 LR-satih in roje (okolica Novega mesta), tel.: 040/625 471.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, s panji ali brez (okolica Novega mesta), tel.: 041/385 494.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, s panji ali brez, tel.: 040/803 953.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih s panji, rabljeno prikolicco ter rabljene AŽ-9- in 10S-panje, tel.: 051/232 409.

Čebelje družine na 1/1 in 2/3 LR-satih ter malo rabljeno opremo za nakladne panje, tel.: 031/553 293.

Več čebeljih družin na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (Prekmurje), tel.: 041/340 408.

Več čebeljih družin na 10 AŽ-satih (Sevnica), tel.: 041/961 766.

Več zdravih čebeljih družin na 2/3 LR-satih (s panji ali brez), tretirane z organskimi kislinami, zmanjšanje čebelarstva, tel.: 041/410 152.

Deske, lipove, debeline 32 mm, zračno suhe, pribl. 3 m³, tel.: 040/211 346.

Rabljen AŽ-panje, od 3- do 10-satne, prevoznik čebelnjak za 10 panjev ter drugo čebelarstvo opremo, ugodno (okolica Kozine), tel.: 031/230 949.

AŽ-satnike, lipove, šestkrat vrtane, sestavljene, ter dvosatni sončni talilnik, panjske končnice, tel.: 041/835 668.

Kakovostne zažičene AŽ-satnike, tel.: 041/236 256.

20 praznih prašilčkov, večinoma nerabljenih AŽ 5 satarjev (Gorenjska), tel.: 041/520 827.

Nekaj dobro ohranjenih 5-, 7-, 10-satnih AŽ-panjev, tel.: 041/827 871, 04/510 62 50.

9 AŽ-panjev 7S, štiri 10S ter 22 kg čebeljega voska, tel.:

15 novih AŽ-panjev, naseljenih in nov čebelnjak ter roje in ometence, tel.: 031/446 349.

Nove AŽ-panje 10-satarje, iz lipovega lesa, 5 kosov, tel.: 041/822 366.

Nove AŽ-7- in 10-satarje, tudi trietažne, možna menjava za »zgrajene sate«, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Nove AŽ-panje, kompletne, 9- in 10-satne, ter prašilčke, 5-, 7- ter 9-satne, tel.: 041/840 357.

Nove lipove panje, 10-satarje, rogljičene, narejene v Sloveniji, tel.: 031/609 260.

Nekaj novih AŽ-panjev 10-satarjev (Ljubljana), tel.: 041/656 125.

Nakladne LR-panje 9-satarje, rabljene dve sezoni, ugodno (Ljubljana), tel.: 064/112 117.

Zabojnik in 10 novih, nenaseljenih pobarvarjenih AŽ-panjev 10S, lahko tudi prikolicco (Koper), tel.: 031/275 232.

Zabojnik z 42 AŽ-panji s čebelami, ali AŽ-panje s čebelami posamično, tel.: 041/614 683.

Osmukalnike za AŽ-panje in AŽ-satnice, tel.: 02/560 14 80.

Čebelnjak, premični, za 24 AŽ-panjev, obnovljen, tel.: 051/342 407.

Osmukalnike za nakladne panje, odlično ohranjene, rabljeni drugo sezono, tel.: 041/344 594.

Štirisatno točilo za med, na ročni pogon, tel.: 041/641 067.

Štirisatno točilo, nerjaveče, tel.: 031/833 812.

Štirisatno točilo, ročno, tel.: 040/412 640.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih (Ljubljana), tel.: 041/960 679.

Štirisatno točilo za AŽ- in LR-sate ter 20 rabljenih AŽ-panjev (Sežana), tel.: 041/249 337.

Nerjavečo posodo za med, sončni talilnik, ometalnik ter različne AŽ-panje, od 6- do 10-satarje, tel.: 031/455 046.

Komplet telemetrijo čebelnjaka, staro štiri leta, uporabljeno dve sezoni, zelo ugodno, tel.: 041/935 715.

10 čebeljih družin na 2/3 LR-satju in 2 družini na DB-satju (okolica Komende), tel.: 041/796 269.

Čebelje družine na RV-satih, ekološki certifikat, tel.: 041/277 794.

RAZPISI ZA STOJISČA

Spletna stran ONS: <https://ecelebar.czs.si> ● **Telefonski odzivnik:** 01/729 61 20
Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarjem pašnem redu in programu napovedi medenja.

ČD	Čebelja paša	Rok za oddajo	Naslov za oddajo pisne vloge	Informacije
Ig	hoja	10. 5. 2019	ČD Ig, Trostova ulica 5, 1292 Ig, cebelarji.ig@gmail.com	g. Šteblaj 041/395 861
Ajdovščina Vipava	gozd	15. 5. 2019	Milan Lisjak, Vrtovče 30, 5295 Branik	g. Lisjak 031/804 788
Nova Gorica	gozd	15. 5. 2019	Mitja Bavdaž, Prvomajska 90, 5000 Nova Gorica	g. Bavdaž 041/975 393
Krim	hoja	15. 5. 2019	ČD Krim, Jezero 21, 1352 Preserje	g. Peček 041/482 492
Tolmin	lipa	17. 5. 2019	ČD Tolmin, Čiginj 45, 5220 Tolmin	g. Lapanja 041/387 591
Kanal - Brda	lipa, kostanj	19. 5. 2019	Darja Žnidarčič, Kidričeva 13, 5213 Kanal	ga. Žnidarčič 031/391 451
Selnica ob Dravi	smreka, lipa, kostanj, hoja	20. 5. 2018	Tone Hiter, Spodnji Boč 46b, 2341 Selnica ob Dravi, anton.hiter@gmail.com	g. Hiter 02/671 90 89, 041/579 642 (po 20.00 uri)
Rakek	gozd	20. 5. 2019	Vasilij Škrli, Begunje pri Cerknici 131, 1382 Begunje pri Cerknici, cdrakek@gmail.com	g. Škrli 031/648 886
Kočevje	lipa, hoja	25. 5. 2019	Jože Vidmar, Traviška 9, 1330 Kočevje	g. Vidmar, 041/548 052
Logatec	gozd	30. 5. 2019	ČD Logatec, Tržaška 152, 1370 Logatec	g. Marinč 041/517 481
Pivka	gozd	31. 5. 2019	Dejan Sanabor Petelinje 28, 6257 Pivka, dejan.sanabor@gmail.com	g. Sanabor 041/933 366
Moste - Polje	kostanj	5. 6. 2019	Janko Jere, Besnica 3a, 1000 Ljubljana	g. Jere 041/988 965

■ Za člane ČZS 4% popusta ■

www.krze.si

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ PANJEV NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES ROGLJICENI (CINKANI) SPOJI

PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

MIZARSTVO KRZE

NARAVNI MATERIALI ODLIČNA IZDELAVA

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
 041 420 200 01/755-13-17

NOVO

Set za aplikacijo čebeljega strupa.

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

PROPO STEAM – UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odličavi z vonjem propolisa.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348-426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelska oprema in drobn pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši dostavimo na dom!

RES DOBRO

AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE

- ✓ Turistično zavarovanje od 1,72 €/mesec*
- ✓ Brezplačno "zamrznemo" bonus
- ✓ Vrnemo 10% kasko premije

* Zdravstveno zavarovanje z asistenco v tujini v okviru vašega avtomobilskega zavarovanja (AO)

GENERALI

Zadovoljstvo na prvem mestu

Kako do ugodnosti na 080 70 77 ali www.generali.si

Čebelam prijazni premazi za les iz Belinke

www.belinka.com

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek-petek 8.00-12.00, 13.00-18.00
Sobota 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

über die Austria Bio Garantie kontrollierter Bio

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 30 kg DALJE.
OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

PLASTIČNO OBEŠALO

SATNIKI

MATIČNA REŠETKA

SATNICE

ČEBELJE POGAČE

OJAČANA RAZSTOJŠČA,
RAZSTOJŠČA 11 + 3,
JAHALCI ZA SATNIKE

Spoštovani čebelarji!
Obveščamo vas, da bo
trgovina v petek,
03.05.2019
ZAPRTA.
Hvala za razumevanje!

VSE ZA OBNOVO PANJEV

Delovni čas: od pon. do čet.: 9.00-12.00 in 15.00-17.00, pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBILNE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

ČEBELARIJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO
4-% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 100 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

**Izdelava prevoznih
čebelnjakov
AŽ- in nakladnih**

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKO OPREME,
MD OPREMA**

Gladež 27
1411 Izlake

mobi: 041 985 313

tel.: 05 973 05 36 po 15 uri

e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Osmukalniki, kateri
ne plesnijo.

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.

ČEBELARSTVO

vzreja matic

Donko Bojan

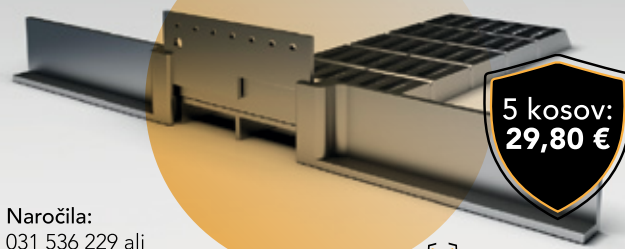
gsm: 041 580 224

e-mail: donkob@siol.net

Matice pod nadzorom KIS-a
od maja do pozne jeseni.
Pošiljamo tudi po pošti.

Dolgovaške gorice 16
9220 Lendava

**ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE
ČEBELJEGA ROPA**

5 kosov:
29,80 €

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebeljikoridor.si

CEBELJIKORIDOR.SI

www.cebelar.net

NA ZALOGI:

Za več informacij pokličite:

041 222 665

PANJI AŽ
NAKLADNI AŽ PANJI
SATNIKI (ZBITI IN NEZBITI)
PANJI LR
POGAČE - HONEY BEE PRO
IZOLACIJSKA PENA
DRUGA ČEBELARSKA OPREMA

Medom d.o.o., Dolnja Bitnja 19 a, 6255 Prem

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogljičeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Priljučna ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.

Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni.

Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Ptujška Gora

☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo

PETELIN

Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

IRMA PETELIN

Pliskovica 102, 6221 Dutovlje

Tel.: 051 470 907

e-pošta.: cebelarstvo.petelin@gmail.com

Čebelarški center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

– izdelavo satnic iz vašega voska,

– odkup voska,

– nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

Zapustili so nas

IVAN JERETINA 1931–2018

9. maja 2018 smo se poslovili od čebelarja, našega člana in prijatelja Ivana Jeretine. V Ivanovi družini ima čebelarstvo dolgoletno tradicijo in zato se tudi on ni mogel

upreti klicu čebel. Čebelaril je od leta 1971, z do 30 čebeljimi družinami, v čebelnjaku ob svojem domu na Rudniku. Ivan je bil eden od ustanovnih članov ČD Mengeš, v društvu je bil dejaven, udeleževal se je čebelarskih predavanj, delovnih akcij in čebelarskih družabnih srečanj. Kljub bolezni je ob pomoči in podpori najbližjih do zadnjega diha ostal čebelar. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Mengeš

ANTON OGULIN 1949–2019

28. februarja 2019 smo se po tragični nesreči mnogo prezgodaj poslovili od Antona Ogulina – našega člana z najdaljšim čebelarskim stažem, ki je samostojno

skrbel za čebele že od zgodnjega otroštva. Vsa leta je bil dejaven član društva. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Čebelarji ga bomo zaman čakali na svojih delovnih akcijah, pogrešali bomo njegovo gostoljubje, dobro voljo, dobrohoten nasvet in toplo besedo. Zahvaljujemo se mu za vso pomoč v društvu. Spominjali se ga bomo z velikim spoštovanjem.

ČD dr. Jožef Starc Metlika

Registrirano vzrejalništvo čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).

Matice lahko prevzamete osebno, pošljemo jih po Sloveniji in v tujino.

VZREJA MATIC

Čebelarstvo Cvet
Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah
T: 031 291 603
www.cebelaarstvocvet.si
info@cebelaarstvocvet.si

VZREJA ČEBELJIH MATIC

V okviru društvenih dejavnosti čebelarskega društva SI.Bistrica pod nadzorom KIS vzrejamo kvalitetne matice Kranjske sivke. Lahko jih prevzamete osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

GSM: 041 667 759
EMAIL: poslek.boris@t-2.net
BORIS POSLEK, Mariborska 45, 2314 Zg. Poljskava

KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27, 031/893 276
E-pošta: jm-kunstelj@amis.net
www.mj-kunstelj.com

Čebelarski jopiči, kombinezoni, klobuki, kape, rokavice, pajčolani ...
Čebelarska točila (3-, 4- in 5-satna, plastika in inox)
in posode za med (50, 70 in 100 l), rezervni deli za točila,
motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, plastični ventili ...
UGODNO!

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejalništvo matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju
031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

ČEBELJE MATICE
zreli matičniki, paketni roji
čebelje družine na LR-satju

gsm 051 325 369; 041 936 306
cebelaarstvo.medokost@gmail.com
www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejalništvo čebeljih matic Kozjansko
Medokoš & Medovita
Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

Apital

Apital d.o.o.
Vrbovec, Hrvaška
→ www.apital.hr
→ info@apital.hr
→ 00 385 98 9108 320

Proizvodnja kovinske čebelarske opreme

PONUDBA
Parni topilnik
za 12 AŽ satov
340 €

• zabojnik za prevoz čebel • prevozna enota
• parni topilnik • preša za vosek • voziček
za sode • komora za dehidracijo medu

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kigob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS V NAŠI SPLETNI TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

-PANJI
-OPREMA ZA PANJE
-SATNICE
-ZAŠČITNA OPREMA
-OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
-OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA OKRIVANJE SATOV
-TOČILA
-CEDILA
-OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
-OPREMA ZA POLNJENJE MEDU
-EMBALAŽA

IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
 -PANJI AŽ KOZINC 11+3

PANJI IN SATNIKI LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB TER DELI PANJEV

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA
 MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

TOČILA ZA MED - različni modeli

NOVO
VENTILACIJSKI KOMBINEZON
 -zračen
 -narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

ČISTEJŠI CVETNI PRAH
 OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU
PANJI Z NOTRANJIM SMUKALNIKOM CV. PRAHU

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PRESE ZA VOŠČINE

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV PANJEV

CEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO 4% POPUSTA PRI GOTOVINSKEM NAKUPU V VREDNOSTI NAD 50 EUR V NAŠIH PRODAJALNAH.

URNIK

BATUJE		PE LUKOVICA	
pon-pet 8.00-11.30	12.30-16.00	pon-tor 9.00-13.00	13.30-17.00
sob. ZAPRTO		šre 9.00-13.00	13.30-18.00
		čet-pet 9.00-13.00	13.30-17.00
		sob 9.00-13.00	

Trgovini bosta dne 3. - 4.5.2019 zaprti.
 Hvala za razumevanje!

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

Apifor60

Tekoča mravljična kislina 60 %
IDEALNA KONCENTRACIJA ZA MAKSIMALNO UČINKOVITOST

Novo na našem tržišču – vprašajte pri svojem veterinarju!
 Obdobje tretiranja: • Pomlad - poletje • Jesen • Pri zunanji temperaturi 10-30 °C

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
 O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

Primerno za ekološko čebelarjenje

080 13 15
 VETCONSULT PHARMA d.o.o.

Priloga: april 2019

DVOJNO DELOVANJE:

- Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
- Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

- POMLAD (februar/marec)
- JESEN (avgust/september)
- Pri temperaturah nad 10 °C

PREDNOSTI:

- 100% študije s pozitivnimi rezultati proti noseči
- Več kot 25% povečanje populacije čebel
- Več kot 20 držav, kjer se uporablja

ALVEIS
 Chemicals Laif

- Odlična toleranca
- Odmerjanje prilagodljivo prostornini panja
- Konstantno, podaljšano izhlapevanje manjše količine z uporabo primerne evapuatorja
- Uporaba ob prisotnosti zalege
- Organski proizvod

APIS MED®

ČEBELARSTVO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
 tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
 ob delavnikih 9.00–12.00
 15.00–17.00
 ob sobotah 9.00–12.00
apis.med93@gmail.com
www.apis-med.si

10-SATNI AŽ-PANJ

NAKLADNI AŽ-PANJ

KAKOVOSTNI AŽ-SATNIKI
 CENA 0,79 EUR
 LASTNA PROIZVODNJA
 ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA VOSKA V SATNICI
 SAMO 1,38 EUR/KG

25-, 50-, 100-KG RSF-POSODE

PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

GRELEC ZA MED - OKROGLI
 106 CM ALI 86 CM

DVOJNO CEDILO ZA MED

KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA

STANDARDNI LR-IN DVOTRETINJSKI LR-PANJ

PLATILNO OBEŠALO (AŽ) IN RAZSTOJISČE (LR)

ČEBELJE POGAČE LASTNA PROIZVODNJA
 CENA 1,25 EUR/KG
 NAD 100 KG CENA 1,20 EUR/KG

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,38 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Odkupujemo čebelji vosek.

• Panji so izdelani natančno in kakovostno. • Kakovostna izdelava po ugodni ceni. • Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

EVROPSKO PRIZNANJE KAKOVOSTI

VČLANITE SE V
KLUB NAJBOLJŠIH!

Vključite se v evropske sheme kakovosti in dokažite kupcem, da delate dobro, da je vaš med višje kakovosti in z znanim poreklom. Pokličite na 01/729 61 29 Natašo Lilek ali pišite na natasa.lilek@czs.si.

Vsebinska tveganja promocijskega oglasa predstavljajo le stališča avtorja in ne predstavljajo nobene odgovornosti za uporabo informacij, ki jih vsebuje to gradivo.